MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Daniela BARBU

Cristiana Ana-Maria BOCA

EDUCAȚIE SOCIALĂ

Manual pentru clasa a V-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

EDUCAȚIE SOCIALĂ. Manual pentru clasa a V-a

Editor: dr. Costin DIACONESCU
Referenți științifici: prof. univ. dr. Cătălina ULRICH
dr. Marcela Claudia CĂLINECI-MARCINSCHI
Tehnoredactor: Roxana CIOBANU
Coordonator tehnic și IT: Răzvan SOCOLOV

Credite foto: Dreamstime
Credite materiale video: Dreamstime, Videoblocks, Audioblocks, arhiva CD PRESS

© Copyright CD PRESS 2017
Această lucrare, în format tipărit și electronic, este protejată de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, fotocopiere etc.), fără acordul expres al Editurii CD PRESS.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BARBU, DANIELA
Educație socială : manual pentru clasa a V-a / Daniela Barbu, Cristiana Ana-Maria Boca. - București : CD PRESS, 2017
ISBN 978-606-528-364-0
I. Boca, Cristiana Ana-Maria
316

Editura CD PRESS
București, str. Logofătul Tăutu nr. 67, sector 3, cod 031212
Tel.: 021.337.37.17, 021.337.37.27, 021.337.37.37 Fax: 021.337.37.57
e-mail: office@cdpress.ro • www.cdpress.ro • Editura CD PRESS

Comenzi:
manuale@cdpress.ro • 021.337.37.37
www.cdpress.ro

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro
REVISTE • CARTE ȘCOLARĂ •
MANUALE DIGITALE • DOTĂRI ȘCOLARE
Prima alegere în domeniul produselor și al proiectelor educaționale românești de calitate pentru școală și familie

Scanează codul și consultă catalogul complet de titluri al Editurii CD PRESS.

Inspectoratul Școlar al Județului/Municipiului .....
Școala/Colegiul/Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.*
• Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
• Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deşteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată, croieşte-ți altă soarte,
La care să se-nchine şi cruzii tăi duşmani.

Acum ori niciodată, să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman
Şi că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume,
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

. . . . . .

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

. . . . . .

Preoți, cu crucea-n frunte, căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasânt!
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

- *Deșteaptă-te, române!* este Imnul Național al României, din decembrie 1989.
- Accesează varianta digitală a manualului pentru a asculta Imnul Național al României.

CUPRINS

- Despre disciplina Educație socială 5
- Prezentarea manualului 6
- Competențe 8

Unitatea 1
Amintiri despre drepturile mele

- ***Recapitulare inițială***
  - Vacanță cu drepturi și responsabilități 10
  - Comportamente prosociale în vacanță 12
- ***Evaluare inițială*** 14

Unitatea 2
Dreptul de a formula întrebări și răspunsuri

- Mă mir. Gândesc. Întreb
  - *Valoarea întrebărilor* 16
- Arta întrebării • *Modalități alternative de a formula întrebări* 18
- Răspunsuri potrivite • *Modalități alternative de a formula răspunsuri* 20
- ***Recapitulare*** 22
- ***Evaluare*** 24

Unitatea 3
Universul opiniilor argumentate

- Puterea faptelor și a opiniei
  - *Despre fapte și opinii* 26
- Opinia mea contează!
  - *Susținerea opiniei proprii* 28
- Opiniile noastre sunt importante!
  - *Compararea și schimbul de opinii* 30
- Opinii și sentimente care rănesc
  Despre stereotipuri și prejudecăți 32
- Este timpul pentru argumente!
  - *Importanța argumentelor* 34
- Ascult argumentele celorlalți!
  - *Analiza și acceptarea argumentelor* 36
- Puterea de a convinge
  - *Despre persuasiune* 38
- ***Recapitulare*** 40
- ***Evaluare*** 42

Unitatea 4
Eu și drepturile mele

- Toți copiii au drepturi! • *Despre Convenția O.N.U. cu privire la Drepturile Copilului* 44
- Trăiesc și evoluez! • *Despre drepturile de supraviețuire și dezvoltare* 46
- Îmi fac auzită vocea! • *Despre drepturile de protecție și participare* 48
- Eu, drepturile și adulții din jurul meu
  - *Despre drepturi și responsabilități* 50
- Mă informez, învăț, acționez!
  - *Copii care își promovează drepturile* 52
- La școală îmi exersez drepturile
  - *Drepturile copilului la școală* 54
- ***Recapitulare*** 56
- ***Evaluare*** 58

Unitatea 5
Apăr și promovez drepturile copiilor

- Copilărie cu nori
  - *Drepturile copiilor aflați în situații de risc* 60
- Împreună ne apărăm drepturile
  - *Instituții care apără și promovează drepturile copiilor* 62
- Proiectul educațional
  - *Alegerea temei proiectului și debutul fișei de proiect* 64
- Proiectul educațional
  - *Realizarea fișei de proiect (1)* 66
- Proiectul educațional
  - *Realizarea fișei de proiect (2)* 68
- Proiectul educațional
  - *Derularea și evaluarea proiectului* 70
- ***Recapitulare*** 72
- ***Evaluare*** 74

Unitatea 6
Mă gândesc la drepturile mele!

- ***Recapitulare finală***
  - Gândire critică și drepturile copilului 76
- ***Evaluare finală*** 77

Anexe

- **Și eu am drepturi!** • *Convenția cu privire la Drepturile Copilului ... pe înțelesul tău* 78
- **Dicționar social** 80

Despre disciplina EDUCAȚIE SOCIALĂ

Salut! Sunt Luca! Vacanța de vară s-a sfârșit. Am aflat că în clasa a V-a vom studia o disciplină nouă: ***Educație socială. Gândire critică și drepturile copilului.***

Bună! Eu sunt Ilinca! Nu știam ce înseamnă această disciplină și am întrebat câțiva adulți. Iată ce am aflat!

Această disciplină îți propune o incursiune în lumea drepturilor copilului pe care le vei analiza, compara, vei face conexiuni cu viața ta, adică îți vei folosi gândirea critică.

Gândirea critică este o calitate esențială atât în viața de elev/elevă, dar mai ales în viața de zi cu zi.

Gândirea critică nu se bazează pe acumularea de cunoștințe, ci pe dezvoltarea capacității de a utiliza informațiile primite.

Gândirea critică te ajută să înțelegi mai bine și celelalte discipline școlare, să îți îmbunătățești calitatea relațiilor cu cei din jurul tău.

Ai abilitatea de a gândi critic dacă:

- ✔ Exprimi puncte de vedere personale.
- ✔ Manifești curiozitate, adresezi întrebări, formulezi răspunsuri, compari răspunsurile celorlalți, distingi între fapte și opinii.
- ✔ Construiești argumente și idei noi pe baza celor acumulate până la momentul actual.
- ✔ Identifici, înțelegi și realizezi conexiuni logice între ideile și argumentele proprii și ale celorlalți.

Vei exersa gândirea critică în contextul drepturilor copilului pe care le studiezi din variate perspective.

Această disciplină te îndrumă să te implici activ, prin intermediul unor proiecte, astfel încât să contribui la promovarea drepturilor copilului în școala și comunitatea ta.

Prezentarea MANUALULUI TIPĂRIT

Descopăr!

Descoperi variate situații
din viața cotidiană, prin intermediul
textelor, al dialogurilor dintre copii,
al articolelor sau al imaginilor.

Analizez!

Reflectezi, analizezi,
compari situațiile descoperite
în contextul drepturilor copilului.

Înțeleg!

Sintetizezi principalele idei
ale lecției, în câteva repere teoretice
din sfera gândirii critice
și a drepturilor copilului.

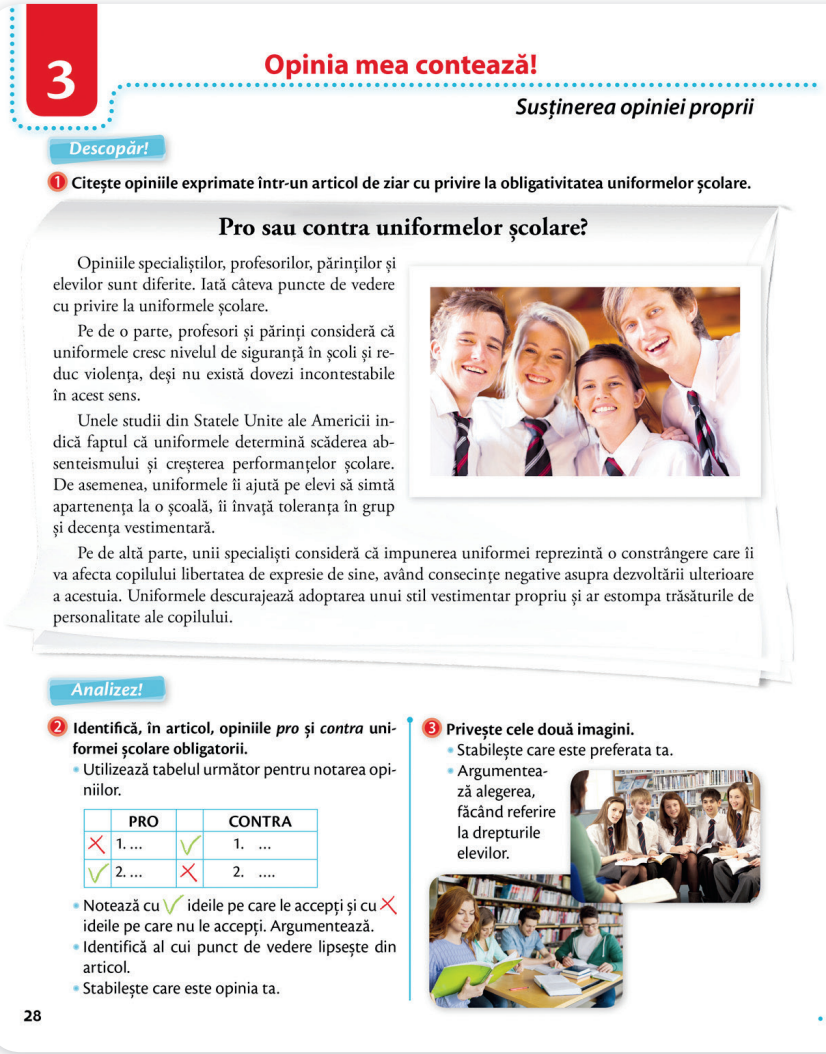

3 **Opinia mea contează!**

Susținerea opiniei proprii

Descopăr!

1 **Citește opiniile exprimate într-un articol de ziar cu privire la obligativitatea uniformelor școlare.**

Pro sau contra uniformelor școlare?

Opiniile specialiștilor, profesorilor, părinților și elevilor sunt diferite. Iată câteva puncte de vedere cu privire la uniformele școlare.

Pe de o parte, profesori și părinți consideră că uniformele cresc nivelul de siguranță în școli și reduc violența, deși nu există dovezi incontestabile în acest sens.

Unele studii din Statele Unite ale Americii indică faptul că uniformele determină scăderea absenteismului și creșterea performanțelor școlare. De asemenea, uniformele îi ajută pe elevi să simtă apartenența la o școală, îi învață toleranța în grup și decența vestimentară.

Pe de altă parte, unii specialiști consideră că impunerea uniformei reprezintă o constrângere care îi va afecta copilului libertatea de expresie de sine, având consecințe negative asupra dezvoltării ulterioare a acestuia. Uniformele descurajează adoptarea unui stil vestimentar propriu și ar estompa trăsăturile de personalitate ale copilului.

Analizez!

2 **Identifică, în articol, opiniile *pro* și *contra* uniformei școlare obligatorii.**

- Utilizează tabelul următor pentru notarea opiniilor.

	PRO		CONTRA
✗	1. ...	✓	1. ...
✓	2. ...	✗	2. ....

- Notează cu ✓ ideile pe care le accepți și cu ✗ ideile pe care nu le accepți. Argumentează.
- Identifică al cui punct de vedere lipsește din articol.
- Stabilește care este opinia ta.

3 **Privește cele două imagini.**

- Stabilește care este preferata ta.
- Argumentează-ți alegerea, făcând referire la drepturile elevilor.

28

Prezentarea MANUALULUI DIGITAL

În plus, pe CD găsești varianta digitală a manualului, completată cu numeroase activități multimedia de învățare (AMII)!

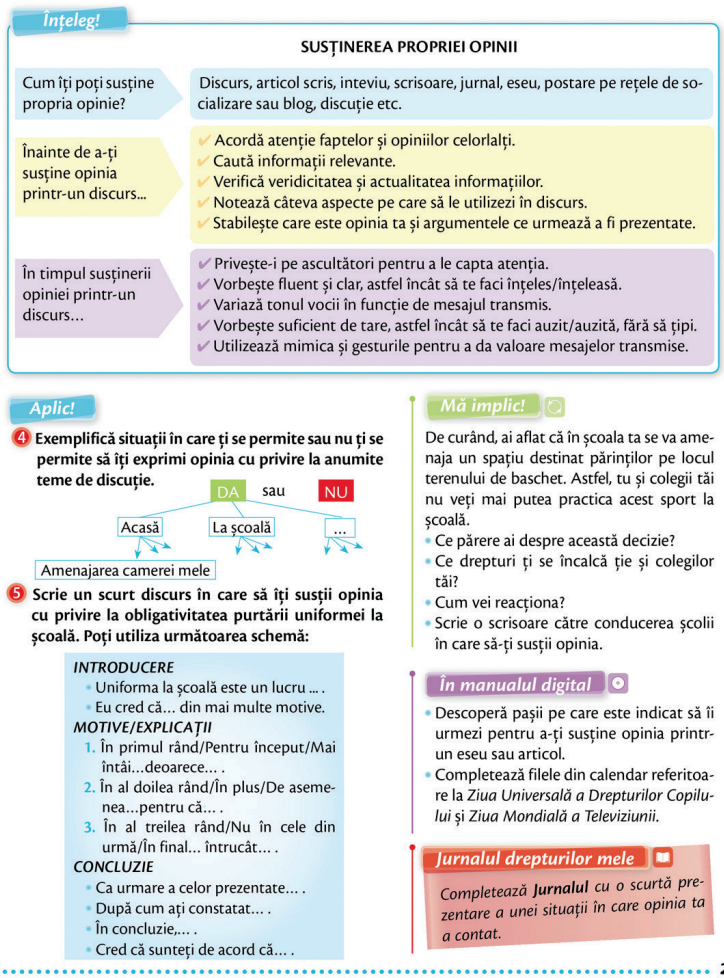

Înțeleg!

SUSȚINEREA PROPRIEI OPINII

Cum îți poți susține propria opinie?	Discurs, articol scris, inteviu, scrisoare, jurnal, eseu, postare pe rețele de socializare sau blog, discuție etc.
Înainte de a-ți susține opinia printr-un discurs...	✔ Acordă atenție faptelor și opiniilor celorlalți. ✔ Caută informații relevante. ✔ Verifică veridicitatea și actualitatea informațiilor. ✔ Notează câteva aspecte pe care să le utilizezi în discurs. ✔ Stabilește care este opinia ta și argumentele ce urmează a fi prezentate.
În timpul susținerii opiniei printr-un discurs...	✔ Privește-i pe ascultători pentru a le capta atenția. ✔ Vorbește fluent și clar, astfel încât să te faci înțeles/înțeleasă. ✔ Variază tonul vocii în funcție de mesajul transmis. ✔ Vorbește suficient de tare, astfel încât să te faci auzit/auzită, fără să țipi. ✔ Utilizează mimica și gesturile pentru a da valoare mesajelor transmise.

Aplic!

4 **Exemplifică situații în care ți se permite sau nu ți se permite să îți exprimi opinia cu privire la anumite teme de discuție.**

DA sau NU

Acasă | La școală | ...

Amenajarea camerei mele

5 **Scrie un scurt discurs în care să îți susții opinia cu privire la obligativitatea purtării uniformei la școală. Poți utiliza următoarea schemă:**

INTRODUCERE
- Uniforma la școală este un lucru ... .
- Eu cred că... din mai multe motive.

MOTIVE/EXPLICAȚII
1. În primul rând/Pentru început/Mai întâi...deoarece... .
2. În al doilea rând/În plus/De asemenea...pentru că... .
3. În al treilea rând/Nu în cele din urmă/În final... întrucât... .

CONCLUZIE
- Ca urmare a celor prezentate... .
- După cum ați constatat... .
- În concluzie,... .
- Cred că sunteți de acord că... .

Mă implic!

De curând, ai aflat că în școala ta se va amenaja un spațiu destinat părinților pe locul terenului de baschet. Astfel, tu și colegii tăi nu veți mai putea practica acest sport la școală.
- Ce părere ai despre această decizie?
- Ce drepturi ți se încalcă ție și colegilor tăi?
- Cum vei reacționa?
- Scrie o scrisoare către conducerea școlii în care să-ți susții opinia.

În manualul digital
- Descoperă pașii pe care este indicat să îi urmezi pentru a-ți susține opinia printr-un eseu sau articol.
- Completează filele din calendar referitoare la *Ziua Universală a Drepturilor Copilului* și *Ziua Mondială a Televiziunii*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu o scurtă prezentare a unei situații în care opinia ta a contat.*

Aplic!

Exersezi conceptele noi prin intermediul exercițiilor variate și al jocului de rol.

Mă implic!

Înveți cum să te implici în vederea respectării drepturilor tale și ale celorlalți copii.

În manualul digital

Descoperi o parte din conținutul manualului digital (informații, aplicații, lecturi).

Jurnalul drepturilor mele

Primești recomandări pentru completarea unui jurnal săptămânal al drepturilor tale.
În jurnal, aduni ca într-un album experiențele personale cu privire la respectarea sau încălcarea drepturilor tale.

ACTIVITĂȚI MULTIMEDIA INTERACTIVE

ACTIVITĂȚI MULTIMEDIA ANIMATE

Iată ce competențe vei dobândi în orele de EDUCAȚIE SOCIALĂ!

1. Te raportezi critic la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri și comunități, prin utilizarea unor achiziții specifice domeniului social.

1.1. Manifești interes pentru formularea de întrebări cu privire la propriile drepturi și responsabilități.

1.2. Formulezi opinii, explicații, argumente simple pentru promovarea propriilor drepturi și responsabilități.

1.3. Te raportezi critic la opiniile, explicațiile și argumentele formulate de alte persoane în contextul unor dezbateri privind asigurarea și promovarea drepturilor copilului.

2. Cooperezi pentru realizarea unor activități și pentru investigarea unor probleme specifice diferitelor grupuri și comunități, prin asumarea unor valori și norme social-civice.

2.1. Formulezi probleme care vizează drepturile copilului, ca punct de plecare în rezolvarea lor.

2.2. Identifici, prin lucru în echipă, măsuri de intervenție posibile pentru cazuri semnalate de încălcare a drepturilor copilului sau de promovare a acestora.

2.3. Realizezi, în echipă, un proiect de promovare a drepturilor copiilor pentru investigarea și soluționarea unor probleme specifice.

3. Participi responsabil la luarea deciziilor prin exercitarea spiritului de inițiativă și întreprinzător, respectiv prin manifestarea unui comportament social, civic și economic activ.

3.1. Exerciți drepturi și responsabilități în luarea unor decizii personale și de grup, în condițiile respectării drepturilor celorlalți.

3.2. Participi la decizii de grup privind implicarea în promovarea și apărarea propriilor drepturi.

Prezentarea Portofoliului clasei CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- Portofoliul conține o colecție de fișe, desene și fotografii despre evenimentele semnificative pentru respectarea/promovarea drepturilor copilului care au loc pe parcursul anului.
- Descoperi aceste evenimente pe pagina de prezentare a fiecărei unități de învățare.
- Cauți pe internet, în ziare sau reviste semnificația fiecărei zile.
- Descoperi asupra căror drepturi din *Convenția cu privire la Drepturile Copilului* (CDC) atrage atenția fiecare eveniment.
- Portofoliul clasei poate fi completat de tine și de colegii tăi, împreună cu profesorii voștri.

UNITATEA 1

AMINTIRI DESPRE DREPTURILE MELE

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✓ Explorezi drepturile copilului din *Convenția cu privire la drepturile copilului*, studiate în clasa a IV-a.
- ✓ Conștientizezi importanța drepturilor și a responsabilităților copiilor în locuri și momente variate.
- ✓ Diferențiezi comportamentele prosociale de cele antisociale.
- ✓ Îți cunoști drepturile și îți asumi responsabilități.

Portofoliu
CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 15 sept. – *Ziua Internațională a Democrației (CDC, art. 13)*
- 21 sept. – *Ziua Internațională a Păcii (CDC, art. 38)*

1 Vacanță cu drepturi și responsabilități

Recapitulare inițială

1 **Prezintă cum ai petrecut vacanța de vară.**

- Folosește în prezentarea ta indiciile din schema următoare:

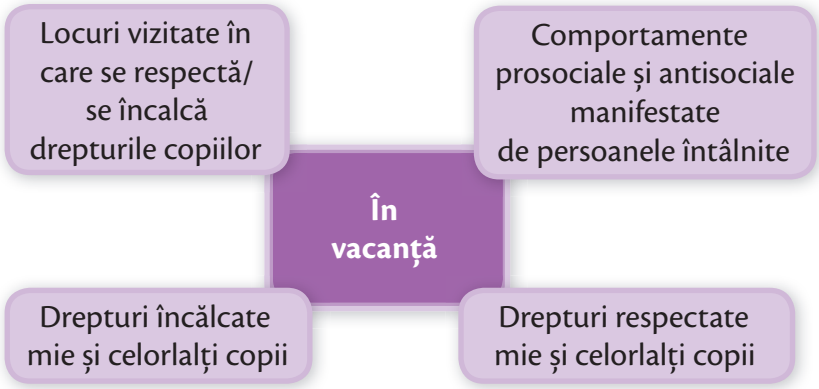

2 **Amintește-ți de *Convenția cu privire la drepturile copilului* despre care ai învățat în clasa a IV-a.**

- Identifică drepturile copilului promovate în imaginile de mai jos.

Convenția cu privire la Drepturile Copilului

3 **Menționează câte două drepturi care ți-au fost respectare/încălcate în vacanță, în următoarele situații:**

acasă	pe stradă	în comunitate	în grupul de prieteni

4 **Completează schema cu trăsăturile morale pe care le-au manifestat persoanele din jurul tău în perioada vacanței, pentru a respecta drepturile copiilor.**

- D →
- R →
- E → Echitate/Echilibru
- P →
- T →
- U → Unitate
- R →
- I →

5 **Amintește-ți cinci norme morale recunoscute în școala ta, care asigură respectarea drepturilor tuturor copiilor.**

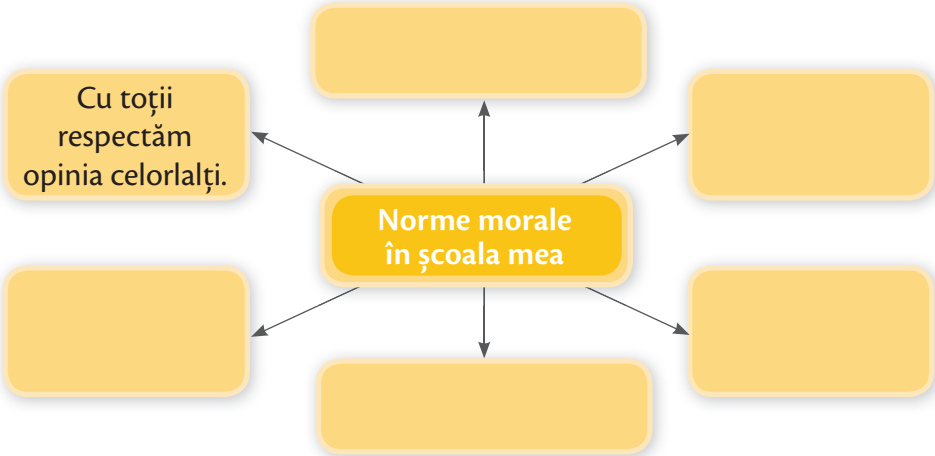

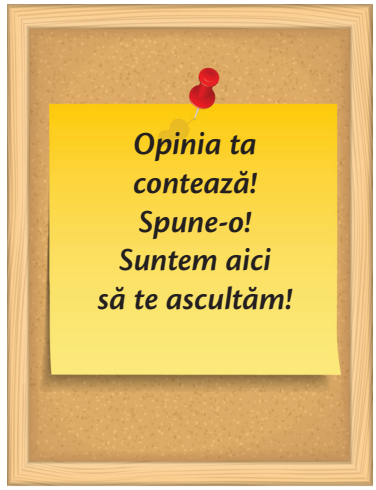

6 **Scrie un articol pentru revista școlii cu titlul** *Vacanța mea cu drepturi și responsabilități*.

- Prezintă un loc pe care l-ai vizitat, oamenii pe care i-ai întâlnit și trăsăturile lor morale.
- Adaugă drepturile care ți-au fost respectate/încălcate și responsabilitățile pe care ți le-ai asumat.
- Încheie prin a relata ce schimbări au intervenit în comportamentul tău și ce te-a mirat foarte mult ca urmare a experiențelor trăite.

În manualul digital

- Descoperă fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Democrației*.

Jurnalul drepturilor mele

Scrie în **Jurnal** un gând al tău legat de prima oră de Educație socială.

1 Comportamente prosociale în vacanță

Recapitulare inițială

1 **Rememorează locurile prin care ai călătorit în perioada vacanței de vară.**

- Prezintă trei locuri și câte două responsabilități pe care le-ai avut în fiecare situație.

2 **Cu siguranță, în vacanță ai fost martorul/martora unor situații de încălcare a drepturilor copiilor.**

- Identifică drepturile încălcate în situațiile prezentate mai jos.
- Asociază comportamentele prosociale necesare în fiecare situație, pentru a se evita încălcarea drepturilor copiilor. Completează cadranul alăturat.

①	②
③	④

1. Oana nu a mers în tabără, pentru că părinții nu o pot susține financiar.

2. Inundațiile de peste vară au distrus casa unei colege din școala ta.

3. Rareș, un coleg din tabără, s-a comportat violent pentru că nu a învățat să înoate la fel de repede precum ceilalți.

4. Afli că Victor, un băiat din satul bunicilor, nu a mâncat de 24 de ore. Părinții lui l-au lăsat singur în casă.

a. SOLIDARITATE

b. AJUTOR

c. COOPERARE

d. SPRIJIN

3 **Vacanța a fost prilej de întâlnire cu persoane care au comportamente diferite.**

- Urmărește, în schema dată, comportamentele antisociale ale unor persoane.
- Formulează, în grup, câte două soluții, astfel încât să schimbi comportamentul nedorit.

GRUPA 1: Violență
Soluții:
- sugestii pentru schimbarea comportamentului violent
- prezentarea consecințelor
- evidențierea calităților acestei persoane
- invitarea în grupul tău de prieteni

Comportamente antisociale

- GRUPA 2: Minciună
- GRUPA 3: Vandalism
- GRUPA 4: Insultă
- GRUPA 5: Furt

4 **Sintetizează tot ce ai învățat până acum despre drepturile copilului.**

- Completează tabelul următor cu ceea ce știi și ce vrei să afli despre drepturile copilului.
- Stabilește la finalul anului școlar ce ai învățat în plus.

ȘTIU!	VREAU SĂ ȘTIU!	AM ÎNVĂȚAT!
Notează ideile principale pe care le știi despre drepturile copilului și despre *Convenția cu privire la Drepturile Copilului.*	Notează ce ai vrea să afli în clasa a V-a despre drepturile copilului și despre *Convenția cu privire la Drepturile Copilului.*	Completează această casetă la finalul anului școlar. Notează ce ai aflat în plus în clasa a V-a despre drepturile copilului.

5 **Scrie trei obiective personale pe care ți le propui pentru clasa a V-a.**

- Poți porni de la următoarele întrebări:

- Ce competențe vreau să dobândesc?
- Ce aptitudini/talente vreau să îmi dezvolt?
- Ce performanțe vreau să obțin la școală? Dar în plan personal?

EU în clasa a V-a

- Pe cine vreau să ajut?
- Cu cine vreau să mă împrietenesc?
- Ce experiențe vreau să trăiesc?
- Ce proiecte noi vreau să inițiez?

① ② ③

6 **Scrie un text de 10-12 rânduri cu titlul** *Eu, la finalul clasei a V-a*.

- Prezintă-te așa cum crezi că vei fi: trăsături fizice, talente, lucruri pe care le faci bine, experiențe acumulate, drepturi de care ai beneficiat, prieteni, emoții etc.

În manualul digital

- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Păcii.*
- Descoperă fila de calendar despre *Ziua ta de naștere* pe care trebuie să o completezi la momentul potrivit. Nu uita că tu ești copil și ai drepturi!

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** cele trei obiective personale pentru clasa a cincea.*

1 Amintiri despre drepturile mele

EVALUARE INIȚIALĂ

1 **Amintește-ți despre drepturile copilului.**

Încercuiește litera corespunzătoare enunțului potrivit fiecărei afirmații.

I. Printre drepturile copilului se numără și:
- a) dreptul la libertatea de gândire;
- b) dreptul de a discrimina;
- c) dreptul de a munci ca un adult.

II. Comportamente prosociale sunt:
- a) bunătate, vandalism;
- b) solidaritate, ajutor;
- c) violență, sprijin.

III. Printre trăsăturile morale ale unei persoane se numără:
- a) toleranță, furie, insulte;
- b) politețe, respect, bunătate;
- c) dărnicie, solidaritate, minciună.

IV. Comportamente antisociale sunt:
- a) furt, altruism;
- b) nepăsare, ajutor;
- c) violență, insultă.

Total ex. 1: 2 puncte
I. – 0,50 puncte
II. – 0,50 puncte
III. – 0,50 puncte
IV. – 0,50 puncte

2 **Asociază drepturile din coloana din stânga cu responsabilitățile corespunzătoare, menționate în coloana din dreapta.**

Completează cadranul alăturat cu litera corespunzătoare.

I. Dreptul la educație	a) Folosesc un limbaj adecvat, fără insulte și jigniri.
II. Dreptul la sănătate	b) Respect programul școlii, colegii și profesorii.
III. Dreptul la familie	c) Merg periodic la medic.
IV. Dreptul la exprimare liberă	d) Manifest respect față de membrii familiei mele.

Total ex. 2: 2 puncte
I. – 0,50 puncte
II. – 0,50 puncte
III. – 0,50 puncte
IV. – 0,50 puncte

I	II
III	IV

3 **Privește cu atenție imaginea de mai jos.**

Răspunde, pe scurt, la următoarele întrebări:

I. Ce drepturi îi sunt încălcate fetei din prim-planul imaginii?
II. Ce responsabilități au ceilalți copii?
III. Cine o poate ajuta pe fată?
IV. Ce soluție pentru rezolvarea acestei situații propui?

Total ex. 3: 2 puncte
I. – 0,50 puncte
II. – 0,50 puncte
III. – 0,50 puncte
IV. – 0,50 puncte

4 **Ai aflat că în localitatea ta s-a hotărât desființarea bibliotecii publice. Adresează o scrisoare Consiliului Local prin care încerci să oprești aplicarea acestei decizii. Pentru aceasta, ai în vedere:**

a) Respectarea structurii unei scrisori;
b) Menționarea drepturilor încălcate copiilor prin această decizie;
c) Prezentarea a trei argumente în favoarea respectării acestor drepturi prin menținerea bibliotecii;
d) Exprimarea convingerii că respectarea drepturilor copiilor reprezintă o prioritate la nivel local.

Total ex. 4: 3 puncte
a. – 0,50 puncte
b. – 0,50 puncte
c. – 1,50 puncte
d. – 0,50 puncte

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

Portofoliu

CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 2 oct. – *Ziua Internațională a Nonviolenței (CDC, art. 19)*
- 5 oct. – *Ziua Mondială a Educației (CDC, art. 28)*
- 10 oct. – *Ziua Mondială a Sănătății Mintale (CDC, art. 24)*
- 16 oct. – *Ziua Mondială a Alimentației (CDC, art. 24, 27)*
- 17 oct. – *Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei (CDC, art. 27)*
- 25 oct. – *Ziua Armatei Române (CDC, art. 38)*

UNITATEA 2

DREPTUL DE A FORMULA ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✔ Adresezi întrebări potrivite la momentul potrivit.
- ✔ Înțelegi că este important să adresezi întrebări, fără să îți fie teamă.
- ✔ Formulezi răspunsuri potrivite, în funcție de situație.
- ✔ Formulezi, în situații variate, întrebări și răspunsuri cu privire la drepturile și responsabilitățile tale.

2 Mă mir. Gândesc. Întreb.

Valoarea întrebărilor

Descopăr!

1 Andrei, Irina și David sunt colegi de clasă. Descoperă cum gândesc cei trei copii și prin ce se diferențiază.

Salutare! Eu sunt David! Mă gândesc mereu la cum trebuie să acționez. Îmi place să am avantaj în fața celorlalți. Nu cedez până nu obțin ce vreau. Cred numai ce vreau. Sunt curios și adresez multe întrebări.

De obicei obțin ce îmi doresc de la părinți și colegi, chiar dacă e nevoie să spun neadevăruri sau să acționez incorect față de ceilalți. Uneori, pentru a obține ce vreau, le spun părinților mei ce doresc ei să audă. Recunosc că mă gândesc numai la mine. Eu sunt cel mai important!

Bună! Eu sunt Irina! De obicei înțeleg și cred tot ce aud sau văd la televizor și în jurul meu. Sunt puține lucruri de care mă mir. Aproape nimic nu îmi stârnește curiozitatea. Fac ceea ce mi se spune, fără să comentez.

Părinții mei au grijă de mine. Ei gândesc în locul meu pentru că știu ce e mai bine pentru mine. Nu mă cert cu ceilalți și nu îi contrazic pentru că nu vreau să creez probleme. Așa că mai bine tac, decât să pun întrebări sau să cer explicații.

Salut! Eu sunt Andrei! Îmi place să învăț lucruri noi. Unele îmi stârnesc curiozitatea. Nu cred tot ce spun alții. De multe ori, oamenii spun ceva și acționează altfel. De aceea nu iau totul așa cum pare. Mă gândesc și, dacă sunt confuz, adresez întrebări. Întotdeauna gândesc pentru mine și nu aștept ca ceilalți să gândească în locul meu.

Cred că, dacă gândesc și acționez corect, eu și cei din jurul meu vom fi mai fericiți. Dacă eu sunt corect cu ceilalți, și ei vor fi corecți cu mine.

Analizez!

2 Compară modurile de gândire ale celor trei copii.

- Care sunt diferențele dintre copii din punctul de vedere al modului de a gândi? Cine este curios? Cine nu ia totul ca fiind adevărat? Cine preferă să gândească și să adreseze întrebări?
- Ce drepturi ale celorlalți copii sunt respectate/încălcate de către fiecare dintre cei trei colegi?
- De ce este important să reflectăm asupra a ceea ce auzim?
- De ce este important să adresăm întrebări?

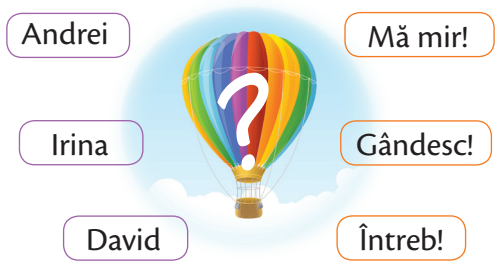

Înțeleg!

VALOAREA ÎNTREBĂRILOR

Întrebările sunt importante pentru că te ajută:

- ✔ să înțelegi și să afli lucruri noi;
- ✔ să obții informații;
- ✔ să înveți eficient;
- ✔ să gândești;
- ✔ să lămurești anumite confuzii;
- ✔ să afli ce gândesc ceilalți;
- ✔ să eviți greșelile și pericolele;
- ✔ să-i convingi pe ceilalți;
- ✔ să ceri ajutor;
- ✔ să negociezi;
- ✔ să stabilești legături cu alte persoane;
- ✔ să te împrietenești;
- ✔ să te împaci cu cineva;
- ✔ să colaborezi eficient în grup;
- ✔ să afli lucruri despre tine și ceilalți;
- ✔ să fii corect cu tine și cu ceilalți.

Aplic!

3 **Imaginează-ți o zi fără întrebări! Este ziua în care nu ai voie să te miri și să adresezi întrebări. Cum ar fi acea zi? Ce ai pierde? Ce drepturi ți-ar fi încălcate? Ce consecințe ar avea această interdicție?**

4 **Identifică trăsătura principală a celor trei copii, în funcție de modul lor de a gândi.**

naiv		egoist
naivă	Andrei	egoistă
corect	Irina	preocupată
corectă	David	preocupat

5 **Citește următoarea întâmplare povestită de Luiza:**

În timpul orei de limba română, o ambulanță a oprit în dreptul școlii noastre. M-am mirat. Brusc, am devenit curioasă și l-am întrebat pe profesor ce se întâmplă. Acesta, fiind în mijlocul unei explicații, mi-a spus pe un ton foarte ferm să nu îl întrerup.

De ce a reacționat așa? Nu era dreptul meu să întreb?

- Ajut-o pe Luiza să înțeleagă situația.
- Când e potrivit/nu e potrivit să adresezi întrebări?

Mă implic!

- Crezi că Marius, un copil cu dizabilități de auz și vorbire, are dreptul să adreseze întrebări?
- Propune trei modalități prin care l-ai putea ajuta pe Marius să beneficieze de acest drept.

În manualul digital

- Descoperă când nu este indicat să adresezi întrebări.
- Completează filele de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Nonviolenței* și *Ziua Mondială a Educației*.

Jurnalul drepturilor mele

Completează ***Jurnalul*** *cu o scurtă prezentare a unei situații care ți-a stârnit mirarea.*

2 Arta întrebării

Modalități alternative de a formula întrebări

1 **Citește următorul articol publicat într-un ziar.**

Descopăr!

Copii fără copilărie

Astăzi vă voi spune povestea unui copil care nu are copilărie. Mario are 12 ani. Locuiește împreună cu părinții și cei trei frați într-o baracă improvizată la marginea unui sat.

Toți frații lui Mario au probleme respiratorii, pentru că în zonă este o fabrică ce poluează aerul. Copiii nu au fost niciodată consultați de către un medic. Cel mai apropiat spital se află la 80 de kilometri depărtare.

Băiatul nu mai merge la școală, pentru că trebuie să muncească, să aibă grijă de frații mai mici și să-și ajute părinții în gospodărie. Mario este isteț și dornic să învețe lucruri noi. Din păcate, nu se poate informa pentru că nu are cărți, reviste, televizor, tabletă sau telefon.

I-ar plăcea să învețe să citească mai bine. De aceea, seara, la lumina lumânării, exersează singur cititul, folosind ziare mai vechi. Speră că într-o zi se va reîntoarce la școală. Vrea să aibă mulți prieteni și să învețe o meserie.

Analizez!

2 **Analizează, în grup, situația băiatului, apoi răspunde la următoarele întrebări:**

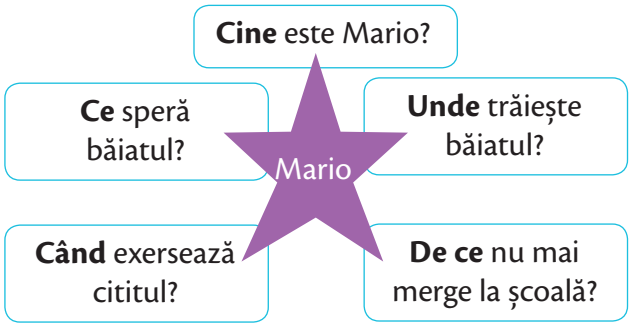

3 **Compară situația lui Mario cu situația ta.**

- Ce vă diferențiază?
- Prin ce vă asemănați?

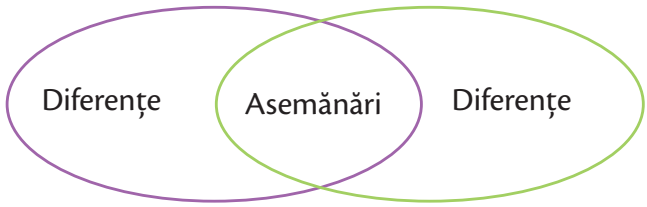

- Ce drepturi îi sunt încălcate băiatului?
- Cine îi poate ajuta pe copiii aflați în situația lui Mario?

4 **Compară tipurile de întrebări de la exercițiile 2 și 3.**

- Unde ai căutat răspunsurile pentru întrebările de la exercițiul 2? Dar pentru cele de la exercițiul 3?
- Pentru care dintre întrebări ai formulat mai ușor răspunsurile?
- Care este diferența dintre cele două categorii de întrebări?
- Consideri că este nevoie de mai multe întrebări pentru a clarifica situația copiilor?

Înțeleg!

ÎNTREBAREA
(enunț verbal sau scris adresat cuiva cu scopul de a primi un răspuns)

CARACTERISTICI

- ✔ *unică:* nu conține mai multe întrebări;
- ✔ *clară:* este ușor de înțeles și nu produce confuzii;
- ✔ *neutră:* nu sugerează răspunsul;
- ✔ *etică:* respectă drepturile omului;
- ✔ *deschisă:* stimulează interlocutorul.

O întrebare este mai bine înțeleasă dacă este însoțită de mimica, tonul, poziția corpului și gesturile potrivite.

CLASIFICARE

ÎNTREBĂRI ÎNCHISE

- ✔ permit obținerea unor răspunsuri clare, simple: Da/Nu;
- ✔ întrerup sau limitează discuția;
- ✔ *Exemple:* Vei merge ...? Ai văzut ...? Câți ani ...?

ÎNTREBĂRI DESCHISE

- ✔ permit obținerea unor răspunsuri neașteptate (opinii, sentimente, cunoștințe);
- ✔ stimulează conversația;
- ✔ *Exemple:* De ce ...? Cum ...?

Aplic!

5 **Tu și colegii tăi realizați un interviu cu Mario pentru revista școlii. Vreți să obțineți mai multe informații pentru a-l ajuta.**

- Formulează un set de 10 întrebări cu ajutorul tabelului următor:

	Este ... ?	A/Ai ... ?	Crezi ... ?	Ar/Ai putea ... ?
Cine				
Ce				
Unde				
Când				
De ce				
Cum				
Cui				

Cine crezi că te-ar putea ajuta?

- Formulează alte cinci întrebări prin care poți afla ce simte băiatul, ce își dorește, ce emoții trăiește.

6 **Alege câte trei modalități și trei categorii de persoane cărora le-ai adresa întrebări pentru a afla mai multe despre drepturile tale. Explică alegerile tale.**

părinți
profesori
specialiști
vecini
prieteni/colegi
necunoscuți

direct
prin intermediul altor persoane
prin telefon
prin e-mail
folosind rețele de socializare

Mă implic!

- Propune câteva modalități prin care tu și colegii tăi ați putea veni în sprijinul lui Mario și al fraților lui.
- Informează-te sau adresează întrebări adulților pentru a te asigura că acționezi legal.

În manualul digital

- Descoperă cum să adresezi o întrebare în clasă.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Sănătății Mintale.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu trei întrebări referitoare la drepturile tale, pe care le-ai adresat sau ai vrea să le adresezi profesorilor, părinților și prietenilor.*

2 Răspunsuri potrivite

Modalități alternative de a formula răspunsuri

Descopăr!

1 **Descoperă ce gândesc elevii atunci când profesoara le adresează întrebări.**

Analizez!

COMPARĂ gândurile elevilor. Prin ce se diferențiază/ aseamănă? Tu cu cine te asemeni?

DESCRIE situația apărută în timpul lecției.

ASOCIAZĂ această situație altor momente/ locuri în care elevii refuză să răspundă la întrebări.

ARGUMENTEAZĂ! Explică de ce ești ***pro*** sau ***contra*** modului de gândire al elevilor.

APLICĂ! Propune soluții pentru ca fiecare elev să găsească o cale pentru a furniza răspunsul potrivit.

ANALIZEAZĂ situația și descoperă cauzele care îi determină pe elevi să nu răspundă la întrebări, să nu participe, să nu se implice!

2 **Discută, în grup, pe marginea situației prezentate anterior, respectând temele de pe fiecare față a cubului.**

3 **Formulează și tu răspunsul potrivit întrebării adresate de către profesoara din imaginea de mai sus, într-un text de 10-15 rânduri.**

4 **Discută, în pereche, despre importanța răspunsurilor pentru o comunicare eficientă în grupul de prieteni, la școală, în familie.**

Înțeleg!

Comunicarea dintre oameni presupune formularea de întrebări și răspunsuri. Este important ca răspunsurile să fie adecvate, în funcție de persoanele cărora te adresezi, de locul în care te afli, de tipul conversației sau de conținutul întrebării.

RĂSPUNSUL
(comunicare orală sau scrisă, generată de o întrebare adresată de cineva)

CARACTERISTICI

- ✔ *corelat* cu întrebarea;
- ✔ *bine dimensionat:* conține un număr suficient de cuvinte, dar nu atât de multe încât să devină plictisitor;
- ✔ *clar:* este ușor de înțeles și nu produce confuzii;
- ✔ *realist:* este susținut de fapte, dovezi, documente, opinii personale;
- ✔ *adaptat situației:* folosește un limbaj potrivit situației în care este furnizat.

Răspunsul poate fi transmis și prin gesturi, mimică, poziția corpului, atitudini care însoțesc vorbele sau se pot constitui separat într-un răspuns.

CLASIFICARE

RĂSPUNSURI SPUSE
- ✔ se transmit direct, față în față, prin telefon, prin intermediul altei persoane.

RĂSPUNSURI SCRISE
- ✔ se transmit în forme diferite: scrisoare, mesaj text pe telefon, e-mail, postare pe o rețea de socializare, drept la replică în ziar.

Aplic!

5 **Formulează răspunsuri potrivite următoarelor întrebări. Menționează ce drepturi ale copiilor sunt respectate/încălcate în fiecare situație. Explică alegerile tale.**

reporter

Ce crezi despre faptul că luna următoare elevii din școală nu vor mai putea intra în sala de sport pentru că aceasta este în curs de renovare?

Cum explici notele mici? De mâine nu mai ai voie să ieși în parc sau să mergi la cursurile de chitară.

părinte

medic

Cazul dumneavoastră nu poate fi tratat în spitalul nostru.

6 **Explică înțelesul următoarelor citate:**

- *„Și tăcerea este un răspuns."*
- *„Nu căuta răspunsuri imposibile. Mai bine schimbă întrebările."* — Confucius (filosof chinez)

7 ***Joc de rol.*** **Adresează întrebări și răspunsuri, în pereche, pe tema drepturilor și, responsabilităților elevilor /elevelor din școala ta.**

Mă implic!

- Ajută-l pe Victor să formuleze un răspuns adecvat colegilor săi, care nu sunt de acord să facă parte din trupa de teatru a școlii pentru că are altă religie decât a lor.

În manualul digital

- Descoperă cum să răspunzi insultelor și cum să formulezi un răspuns potrivit.
- Completează filele de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Alimentației* și *Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei.*

Jurnalul drepturilor mele

Completează ***Jurnalul*** *cu trei răspunsuri pe care le-ai primit /formulat săptămâna trecută cu privire la drepturile tale.*

2 Dreptul de a formula întrebări și răspunsuri

RECAPITULARE

1 Amintește-ți ce ai studiat pe parcursul acestei unități de învățare.

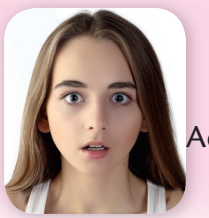

MĂ MIR!

Sunt șocată! Ieri am urmărit online un film despre Violet, o fetiță din Zambia care nu merge la școală. Ea parcurge de trei ori pe zi, câte 3 kilometri, pentru a căra apă potabilă familiei. Toți copiii din sat fac același lucru. Cum este posibil așa ceva?

GÂNDESC!

M-am gândit toată ziua la viața acestor copii. Mă intrigă faptul că nu merg la școală, că nu au apă potabilă, că sunt bolnavi din cauza unei igiene necorespunzătoare. Analizez situația lor. Compar situația lor cu a mea. Pot spune că sunt norocoasă!

ÎNTREB! SUNT ÎNTREBAT(Ă).

Vreau să aflu mai multe! Caut informații și adresez întrebări:

- *Ce drepturi le sunt încălcate copiilor din Zambia?*
- *Cine o poate ajuta pe Violet?*
- *Unde se consumă multă/puțină apă pe glob?*
- *De ce este importantă apa?*

RĂSPUND! PRIMESC RĂSPUNSURI.

Îmi răspund singură la unele întrebări. Primesc răspunsuri diferite. Unii îmi spun sincer că nu știu, alții nu îmi răspund. Colega mea de bancă pare preocupată de altceva. Profesorii îmi spun unde să caut informații. Părinții îmi răspund parțial la întrebări. Răspunsurile primite mă ajută să merg mai departe în studiul acestei teme.

2 **Formulează răspunsuri pentru următoarele întrebări:**

- Ce drepturi le sunt încălcate copiilor care nu au acces la apă curată?
- În comunitatea ta există probleme legate de asigurarea apei potabile?
- Cine poate interveni pentru a rezolva această problemă?
- Care sunt responsabilitățile tale pentru a limita consumul de apă?

3 **Compară cele două imagini. În pereche, adresează întrebări și formulează răspunsuri pe marginea acestora.**

4 ***Joc de rol.*** **Realizează, în grup, un interviu cu reprezentanții autorităților locale pe tema respectării dreptului copiilor la apă curată și la un mediu nepoluat.**

Formulează, apoi adresează întrebări potrivite, astfel încât să afli cât mai multe informații despre:

- sursa de apă curată din localitatea ta;
- calitatea aerului;
- pericolul generat de consumul de apă contaminată;
- responsabilitățile autorităților locale în respectarea acestui drept;
- responsabilitățile copiilor pentru un consum redus de apă și protejarea mediului.

5 **Sintetizează informațiile primite în interviul anterior, într-un articol din revista școlii sau ziarul local, despre drepturile copiilor la apă potabilă și la un mediu nepoluat în localitatea ta, dar și despre responsabilitățile ce le revin.**

În manualul digital

- Descoperă maxime pe tema întrebărilor și răspunsurilor.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Armatei Române*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu o scurtă descriere a unei situații deosebite în care ți s-a respectat/încălcat un drept.*

2 Dreptul de a formula întrebări și răspunsuri

EVALUARE

1 **Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor afirmații:**
*Încercuiește, în casete, **A**, dacă afirmația este adevărată, și **F**, dacă afirmația este falsă.*

A / F **a)** Nu este bine să adresezi întrebări pentru a nu-i supăra pe ceilalți.

A / F **b)** Întrebările te ajută să lămurești unele neînțelegeri.

A / F **c)** Dacă am o curiozitate, pot să adresez întrebări în timpul lecției, chiar dacă profesorul se află în mijlocul unei explicații.

A / F **d)** Formulez răspunsuri ținând cont de limbaj, atitudine, tonul vocii, partenerii de dialog, locul în care mă aflu.

Total ex. 1: 2 puncte
1.a – 0,50 puncte
1.b – 0,50 puncte
1.c – 0,50 puncte
1.d – 0,50 puncte

2 **Descoperă răspunsurile potrivite pentru întrebarea următoare:**
Notează V în caseta corespunzătoare răspunsurilor corecte. Barează cu X caseta corespunzătoare răspunsurilor greșite.

De ce este important să adresezi întrebări?

☐ **a)** Pentru a descoperi lucruri noi.

☐ **b)** Pentru a descoperi care îți sunt drepturile.

☐ **c)** Pentru a crea confuzie și neîncredere.

☐ **d)** Pentru a stabili legături cu alte persoane.

Total ex. 2: 2 puncte
2.a – 0,50 puncte
2.b – 0,50 puncte
2.c – 0,50 puncte
2.d – 0,50 puncte

3 **Privește cu atenție imaginea de mai jos.**
Formulează răspunsuri pentru următoarele întrebări:

a) Ce drept îi este încălcat celui mai mic dintre copii?
b) Cum ar fi potrivit să reacționeze copilul agresat?
c) Cum ai putea să te implici pentru a-l ajuta pe copilul atacat?

Total ex. 3: 3 puncte
3.a – 1 punct
3.b – 1 punct
3.c – 1 punct

4 **Răspunde la întrebarea *Care sunt beneficiile dreptului la educație pentru copii?* într-un eseu de maximum 8 rânduri.**
Menționează:
a) *în ce constă dreptul la educație;*
b) *trei beneficii ale dreptului la educație.*

Total ex. 4: 2 puncte
4.a – 0,50 puncte
4.b – 1,50 puncte
(0,50 puncte x 3)

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

UNITATEA 3

UNIVERSUL OPINIILOR ARGUMENTATE

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✔ Formulezi puncte de vedere personale.
- ✔ Compari opiniile celorlalți.
- ✔ Îți susții opinia în cadrul unor discuții și prin discurs.
- ✔ Argumentezi opiniile exprimate.
- ✔ Stabilești asemănări și deosebiri între explicațiile și argumentele formulate de ceilalți.
- ✔ Exersezi calitatea de a fi convingător/convingătoare.
- ✔ Diferențiezi stereotipurile de prejudecăți.

Portofoliu

CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 14 nov. – *Ziua Mondială a Diabetului (CDC, art. 24)*
- 16 nov. – *Ziua Internațională a Toleranței (CDC, art. 2)*
- 20 nov. – *Ziua Universală a Drepturilor Copilului (CDC, toate articolele)*
- 21 nov. – *Ziua Mondială a Televiziunii (CDC, art. 17)*
- 1 Dec. – *Ziua Națională a României (CDC, art. 7)*
- 3 dec. – *Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități (CDC, art. 23)*
- 5 dec. – *Ziua Internațională a Voluntariatului (CDC, art. 29)*
- 10 dec. – *Ziua Mondială a Drepturilor Omului (CDC, toate articolele)*
- 11 dec. – *Aniversarea a 71 de ani de activitate a UNICEF (CDC, toate articolele)*
- 18 dec. – *Ziua Minorităților Naționale din România (CDC, art. 30)*
- 20 dec. – *Ziua Internațională a Solidarității Umane (CDC, art. 2)*
- 27 dec. – *Ziua Mondială a Comemorării Victimelor Holocaustului (CDC, art. 39)*

3 Puterea faptelor și a opiniei

Despre fapte și opinii

Descopăr!

1 **Citește cu atenție conținutul afișului următor. Identifică, cu ajutorul întrebărilor, ce afirmații pot fi dovedite și ce afirmații reprezintă puncte de vedere ale celor care au realizat afișul.**

Este adevărat că au copiii acest drept? Unde este menționat?

Se presupune că acest centru există. Este un lucru care poate fi dovedit?

Pot fi verificate activitățile propuse? Cum?

Programul propus și adresa sunt date concrete. Pot fi verificate?

Toți copiii au dreptul la joacă, relaxare și activități în aer liber!

Vino împreună cu familia la C.E.R.C.!

Centrul Educațional de Relaxare pentru Copii

Aici găsești tot ce îți dorești!

✔ plimbări cu barca și bicicleta

✔ jocuri de echipă

✔ cursuri de hipism, fotografie și pictură

Aici găsești cel mai bun teren de tenis din oraș și cei mai buni profesori!

Te așteptăm de luni până duminică, în intervalul 10:00-20:00, la sediul nostru din strada Drumul Pădurii nr. 1!

Nu uita! Aici vei petrece o experiență de neuitat!

Copiii au dorințe diferite. Se poate dovedi că acest loc îndeplinește toate dorințele copiilor?

Copiii au păreri diferite despre cei mai buni profesori și cel mai bun teren de tenis. Se poate dovedi că afirmațiile sunt adevărate?

Cum poți fi sigur/sigură că va fi o experiență de neuitat? Oamenii au preferințe diferite.

Afirmații care **POT** fi dovedite → **FAPTE**

OPINII ← Afirmații care **NU POT** fi dovedite

Analizez!

2 **Răspunde la următoarele întrebări, pe baza afișului de la exercițiul anterior:**

a) Ce au în comun afirmațiile identificate ca fiind fapte?

b) Ce au în comun afirmațiile identificate ca fiind opinii?

c) Care sunt diferențele dintre fapte și opinii?

d) Ce poți exprima cu mai mare ușurință: fapte sau opinii? De ce?

Înțeleg!

FAPTE ȘI OPINII

Fapte

- ✔ acțiuni/afirmații care pot fi verificate;
- ✔ pot fi întotdeauna dovedite;
- ✔ nu se bazează pe opinii personale;
- ✔ reprezintă realități care nu pot fi contestate;
- ✔ pot fi apreciate sau nu;
- ✔ exemplu: „În clasa mea sunt 25 de copii”.

Opinii

- ✔ afirmații/declarații care nu pot fi verificate sau dovedite;
- ✔ reprezintă ceea ce o persoană simte sau crede;
- ✔ nu sunt întotdeauna adevărate;
- ✔ pot fi aprobate sau dezaprobate de către alte persoane;
- ✔ exemplu: „Colegii mei de clasă sunt cei mai buni din școală”.

Aplic!

3 **Citește conversația dintre doi copii de pe o rețea de socializare. Stabilește, în grup, ce afirmații reprezintă fapte și care sunt opiniile exprimate de copii.**

4 **Citește declarația Lianei, apoi răspunde la următoarele întrebări:**

Mă numesc Liana și am 10 ani. Sufăr de o boală gravă. Pentru că familia mea locuiește departe de spital și nu am certificat de naștere, nu am fost niciodată vaccinată. Nu mă îmbolnăveam dacă aș fi fost la medic!

- Ce enunț reprezintă opinia copilului?
- Care sunt enunțurile ce reprezintă fapte?
- Ce drepturi îi sunt încălcate Lianei?

5 **Construiește, în grup, enunțuri care să reprezinte fapte și opinii pe tema dreptului copiilor la sănătate.**

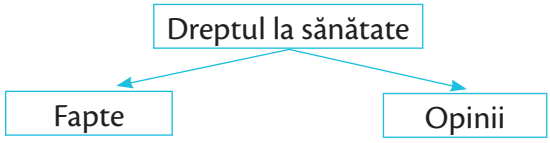

Mă implic!

- Cum reacționezi atunci când Toma, un băiat bolnav de diabet, nu este lăsat să-și exprime opinia despre echipa de volei a clasei pentru că nu practică acest sport?

În manualul digital

- Descoperă fapte și opinii despre dreptul la educație și expresii care te ajută să exprimi opinii.
- Completează filele de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Diabetului* și *Ziua Internațională a Toleranței*.

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** opinia ta despre orele de Educație socială.*

3 Opinia mea contează!

Susținerea opiniei proprii

Descopăr!

1 **Citește opiniile exprimate într-un articol de ziar cu privire la obligativitatea uniformelor școlare.**

Pro sau contra uniformelor școlare?

Opiniile specialiștilor, profesorilor, părinților și elevilor sunt diferite. Iată câteva puncte de vedere cu privire la uniformele școlare.

Pe de o parte, unii profesori și părinți consideră că uniformele cresc nivelul de siguranță în școli și reduc violența, deși nu există dovezi incontestabile în acest sens.

Unele studii din Statele Unite ale Americii indică faptul că uniformele determină scăderea absenteismului și creșterea performanțelor școlare. De asemenea, uniformele îi ajută pe elevi să simtă apartenența la o școală, îi învață toleranța în grup și decența vestimentară.

Pe de altă parte, unii specialiști consideră că impunerea uniformei reprezintă o constrângere care îi va afecta copilului libertatea de expresie de sine, având consecințe negative asupra dezvoltării ulterioare a acestuia. Uniformele descurajează adoptarea unui stil vestimentar propriu și pot estompa trăsăturile de personalitate ale copilului.

Analizez!

2 **Identifică, în articol, opiniile *pro* și *contra* uniformei școlare obligatorii.**

- Utilizează tabelul următor pentru notarea opiniilor.

	PRO		CONTRA
✗	1. …	✓	1. …
✓	2. …	✗	2. …

- Notează cu ✓ ideile pe care le accepți și cu ✗ ideile pe care nu le accepți. Argumentează.
- Identifică al cui punct de vedere lipsește din articol.
- Stabilește care este opinia ta.

3 **Privește cele două imagini.**

- Stabilește care este preferata ta.
- Argumentează alegerea, făcând referire la drepturile elevilor.

Înțeleg!

SUSȚINEREA PROPRIEI OPINII

Cum îți poți susține propria opinie?	Îți poți susține opinia printr-un discurs, articol scris, interviu, scrisoare, jurnal, eseu, postare pe rețele de socializare sau blog, discuție etc.
Înainte de a-ți susține opinia printr-un discurs ...	✔ Acordă atenție faptelor și opiniilor celorlalți. ✔ Caută informații relevante. ✔ Verifică veridicitatea și actualitatea informațiilor. ✔ Notează câteva aspecte pe care să le utilizezi în discurs. ✔ Stabilește care este opinia ta și argumentele ce urmează a fi prezentate.
În timpul susținerii opiniei printr-un discurs ...	✔ Privește-i pe ascultători pentru a le capta atenția. ✔ Vorbește fluent și clar, astfel încât să te faci înțeles/înțeleasă. ✔ Variază tonul vocii în funcție de mesajul transmis. ✔ Vorbește suficient de tare, astfel încât să te faci auzit/auzită, fără să țipi. ✔ Utilizează mimica și gesturile pentru a da valoare mesajelor transmise.

Aplic!

4 **Exemplifică situații în care ți se permite sau nu ți se permite să îți exprimi opinia cu privire la anumite teme de discuție.**

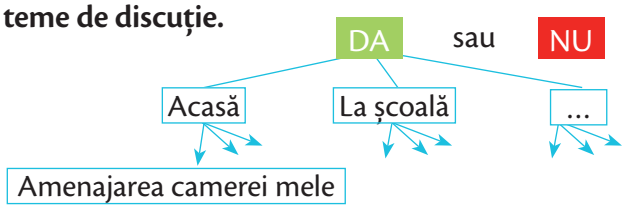

5 **Scrie un scurt discurs în care să îți susții opinia cu privire la obligativitatea purtării uniformei la școală. Poți utiliza următoarea schemă:**

INTRODUCERE
- Uniforma la școală este un lucru ... .
- Eu cred că ... din mai multe motive.

MOTIVE/EXPLICAȚII
1. În primul rând/Pentru început/Mai întâi ... deoarece ... .
2. În al doilea rând/În plus/De asemenea ... pentru că ... .
3. În al treilea rând/Nu în cele din urmă/În final ... întrucât ... .

CONCLUZIE
- Ca urmare a celor prezentate ... .
- După cum ați constatat ... .
- În concluzie, ...
- Cred că sunteți de acord că ... .

Mă implic!

De curând, ai aflat că în școala ta se va amenaja un spațiu destinat părinților pe locul terenului de baschet. Astfel, tu și colegii tăi nu veți mai putea practica acest sport la școală.
- Ce părere ai despre această decizie?
- Ce drepturi vi se încalcă ție și colegilor tăi?
- Cum vei reacționa?
- Scrie o scrisoare către conducerea școlii în care îți susții opinia.

În manualul digital

- Descoperă pașii pe care este indicat să îi urmezi pentru a-ți susține opinia printr-un eseu sau articol.
- Completează filele din calendar referitoare la *Ziua Universală a Drepturilor Copilului* și *Ziua Mondială a Televiziunii*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu o scurtă prezentare a unei situații în care opinia ta a contat.*

3 Opiniile noastre sunt importante!

Compararea și schimbul de opinii

Descopăr!

1 **Citește opiniile unor elevi pe tema jocurilor online, exprimate într-un interviu la un post de radio.**

Jocurile online sunt o greșeală pentru că sunt periculoase. Mulți copii și tineri devin dependenți de aceste jocuri pe net. Ar trebui să le fie rușine că au astfel de preocupări, în loc să studieze pentru a fi buni la școală. Ar trebui să se interzică prin lege aceste jocuri online.

Nu văd nimic greșit în aceste jocuri. Eu nu cunosc copii dependenți. Dacă petrec multe ore în fața computerului este doar pentru că jocurile le oferă posibilitatea să se relaxeze, să se împrietenească cu alte persoane, să-și exerseze unele abilități. În niciun caz nu ar trebui să se interzică prin lege jocurile online.

Nu toate jocurile online sunt periculoase, dar unele sunt o pierdere de vreme. Îi sfătuiesc pe copii să practice cu măsură aceste jocuri, fără să petreacă prea mult timp în fața computerului. Sunt și alte modalități de a te relaxa și de a găsi prieteni noi. Ar fi bine să nu se interzică prin lege: dacă unii vor să piardă timpul cu aceste jocuri, de ce nu?

Analizez!

2 **Deși sunt diferite, opiniile celor trei elevi se aseamănă din anumite puncte de vedere. Compară opiniile lor, apoi răspunde la întrebări, alegând una dintre variante:**

- Cine consideră că jocurile online nu constituie neapărat un pericol?
- Cine crede că există alte modalități de a te relaxa?
- Cine consideră că jocurile nu ar trebui interzise prin lege?
- Cine ar putea fi de acord că jocurile sunt o pierdere de vreme?

a) Mircea și Radu **b)** Mircea și Ioana

c) Ioana și Radu

d) Mircea, Ioana și Radu

3 **Compară opiniile celor trei copii. Identifică perechi de copii ale căror opinii corespund următoarelor scheme. Exemplifică alegerile tale.**

a) Opinii asemănătoare

b) Opinii diferite

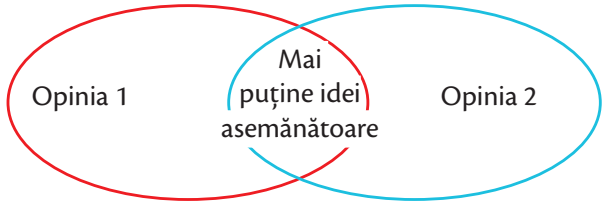

Înțeleg!

SCHIMBUL/COMPARAREA OPINIILOR

- Discuții de grup (față în față, telefonic, online)
- Dezbatere

În timpul unei discuții de grup ...

✔ Participă! Transmite opiniile tale, chiar dacă acestea nu sunt clar definite.
✔ Ascultă cu atenție opiniile celorlalți, chiar dacă nu ești de acord în totalitate cu acestea.
✔ Reține opiniile și explicațiile altor persoane.
✔ Respectă dreptul celorlalți la opinie și nu formula comentarii nepotrivite, răutăcioase.
✔ Compară opiniile exprimate și notează aspectele-cheie aduse în discuție.
✔ Așteaptă-ți rândul și discută la subiect, fără a schimba tema discuției.
✔ Susține-ți opinia aducând argumente convingătoare, bazate pe fapte, date, experiențe personale.
✔ Dacă opinia celorlalți este convingătoare, fii pregătit/pregătită să îți schimbi părerea.
✔ Dacă consideri că ai dreptate, păstrează-ți opinia! Acceptă că este în regulă să ai altă părere!

Aplic!

4 *Joc de rol.* **Sunteți invitați într-un studio TV la o discuție pe tema pericolului jocurilor online practicate de copii și tineri.**

- Stabiliți două grupuri care au păreri *pro* și *contra* acestor jocuri.
- Exprimați-vă punctele de vedere pe rând, încercând să convingeți audiența.
- Compară opiniile exprimate și formulează o concluzie.
- Spune care este opinia ta.

- Participă, în grup, la un schimb de opinii cu privire la respectarea dreptului elevilor din clasa ta la utilizarea telefonului mobil în timpul programului școlar. Propune soluții pentru ca acest drept să nu intre în conflict cu alte drepturi.

Mă implic!

Citește următoarele opinii cu privire la cazul Izabelei, o fetiță aflată în scaun cu rotile, care nu are acces la orele desfășurate în laboratoarele de la etajul al doilea.

Mama Izabelei: *Este dreptul Izabelei să participe la aceste ore! Ar trebui ca acestea să aibă loc în sala de clasă aflată la parter.*

Profesor: *Nu e drept față de ceilalți copii! Ei trebuie să aibă acces în laboratoare. Acolo dispunem de toate materialele necesare.*

- Stabilește la ce drepturi ale copilului fac referire cele două opinii.
- Compară părerile, apoi stabilește care este opinia ta.
- Propune o soluție pentru ca tuturor copiilor să li se respecte drepturile.

În manualul digital

- Descoperă formule potrivite prin care îți poți exprima acordul sau dezacordul cu privire la părerile celorlalți în cadrul unui schimb de opinii.
- Completează filele din calendar referitoare la *Ziua Națională a României* și *Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu o scurtă prezentare a unei opinii pe care ai acceptat-o sau ai respins-o pe tema drepturilor copilului.*

3 Opinii și sentimente care rănesc

Despre stereotipuri și prejudecăți

Descopăr!

1 **Citește opiniile copiilor. Spune dacă ești sau nu de acord cu afirmațiile acestora.**

Analizez!

2 **Discută în grup despre opiniile copiilor.**

- Compară opiniile băieților și ale fetelor. Ce constați?
- Ce ți se pare neobișnuit/incorect în aceste afirmații?
- Argumentează acordul sau dezacordul exprimat, pentru fiecare afirmație, după schema următoare:

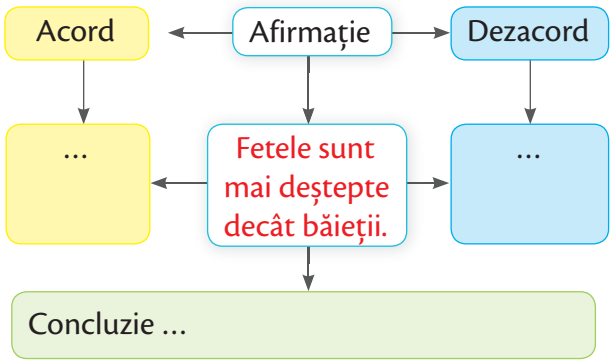

3 **Discută despre cum sunt considerați copiii (fete și băieți) în societate.**

- Repartizează fiecare trăsătură uneia dintre cele două categorii.

Fete	?	Băieți

politicos/politicoasă, sensibil/sensibilă, curajos/curajoasă, gălăgios/gălăgioasă, plângăcios/plângăcioasă, sportiv/sportivă, fricos/fricoasă, agresiv/agresivă, vulgar/vulgară ...

- A fost dificil să repartizezi fiecare trăsătură unei singure categorii? De ce?
- Cunoști fete/băieți ale căror trăsături s-ar încadra mai bine în altă categorie decât cea selectată?
- Cum sunt în realitate fetele? Dar băieții?
- Ce drepturi li se încalcă copiilor, ca urmare a acestor opinii?

Înțeleg!

Idei fixe, preconcepute, pe care oamenii le au despre toate persoanele care aparțin aceluiași grup.

Sentimente, de obicei negative, nedrepte, față de membrii unui grup religios, etnic, cultural, social etc.

STEREOTIPURILE

Se transmit în timp la fel ca regulile neoficiale sau obiceiurile.

PREJUDECĂȚILE

Exprimă ce simțim și cum acționăm ca urmare a ideilor preconcepute despre persoanele care aparțin aceluiași grup.

Exemple:
„Toți asiaticii practică arte marțiale."
„Toți vegetarienii iubesc animalele."

Exemple:
„Nu îmi plac colegii romi pentru că toți abandonează școala."
(Este o prejudecată, pentru că, în realitate, numai 9% dintre copiii romi abandonează școala.)

Stereotipurile și prejudecățile ne determină să judecăm oamenii fără a-i cunoaşte personal. Această situație generează zvonuri, conflicte, atitudine de respingere sau ***discriminare***.
Discriminarea reprezintă un comportament negativ față de membrii unui grup despre care avem prejudecăți.

Aplic!

4 **Ce stereotipuri și prejudecăți combat următoarele imagini?**

5 **Discută, în grup, despre cele mai recente filme sau emisiuni TV în care apar personaje de etnie romă.**

- Ce roluri joacă acestea?
- Cum sunt tratate acestea de către celelalte personaje?
- Cum sunt tratați copiii romi în școala ta de către colegi? Dar de către profesori?
- Ce stereotipuri/prejudecăți legate de persoanele de etnie romă cunoști? Cum le poți combate?

Mă implic!

- Formulează cinci stereotipuri și/sau prejudecăți întâlnite în școala ta.
  Exemplu:
  - Fetele sunt mai studioase decât băieții.
  - Este mai importantă matematica decât sportul.
- Combate stereotipurile identificate prin cel puțin două argumente.

În manualul digital

- Descoperă recomandări pentru combaterea stereotipurilor și a prejudecăților.
- Completează filele de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Voluntariatului* și *Ziua Mondială a Drepturilor Omului.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu 1-2 stereotipuri sau prejudecăți pe care le-ai auzit în comunitatea ta. Notează cum ai reacționat.*

3 Este timpul pentru argumente!

Importanța argumentelor

Descopăr!

1 Observă cu atenție imaginile și citește temele de discuție dintre personaje.

Medicul stomatolog prezintă familiei importanța controlului periodic pentru sănătatea dinților.

Elevii stabilesc criteriile pentru selectarea membrilor echipei de handbal a școlii.

Mama încearcă să-și convingă fiica să nu absenteze de la școală.

Copiii se agresează verbal și fizic.

Analizez!

2 Discută, în grup, despre situațiile prezentate în imaginile anterioare, pe baza cadranului următor:

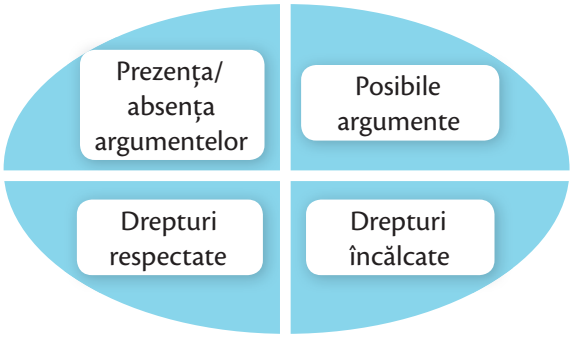

- În care dintre situații nu se folosesc argumente?
- Care sunt consecințele lipsei de argumente?
- De ce este nevoie de argumente în situațiile date?

3 ***Joc de rol.*** **Participă la un joc de rol inspirat de una dintre situațiile prezentate. Utilizează cât mai multe argumente.**

4 Prezintă opinia ta cu privire la situațiile următoare. Stabilește argumente *pro* sau *contra*. Menționează ce drepturi le sunt încălcate copiilor.

Copiii care au rezultate slabe la școală nu ar trebui să beneficieze de timp liber pentru relaxare, deoarece trebuie să studieze mai mult.

Copiii nu ar trebui să participe la luarea deciziilor în familie, pentru că nu sunt adulți.

Copiii care sunt agresivi trebuie să fie agresați pentru a înțelege că nu procedează corect.

Copiii orfani nu pot avea certificat de naștere, deoarece nu au părinți.

Înțeleg!

Argumentul reprezintă opinia unei persoane cu privire la o anumită temă, susținută de dovezi.
Contraargumentul reprezintă o idee care critică/respinge opinia altei persoane pe o anumită temă.
Argumentarea reprezintă modalitatea prin care susții sau respingi, cu dovezi, un punct de vedere pe o temă dată, direct sau indirect.
Ai nevoie de argumente, pentru că acestea te ajută:

- ✔ să îți susții punctul de vedere;
- ✔ să te faci înțeles/înțeleasă;
- ✔ să susții cu dovezi opiniile tale;
- ✔ să respingi un punct de vedere greșit;
- ✔ să schimbi opiniile celorlalți;
- ✔ să devii credibil/credibilă;
- ✔ să obții acordul interlocutorilor pe o anumită temă;
- ✔ să iei decizii, să explici, să convingi etc.

Schemă argumentativă

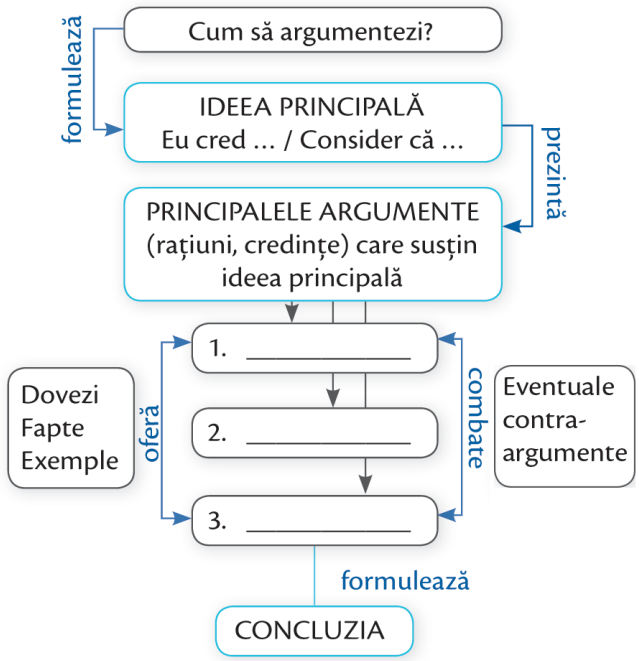

Aplic!

5 **Prezintă cel puțin patru argumente în favoarea sau în defavoarea fiecărei afirmații:**

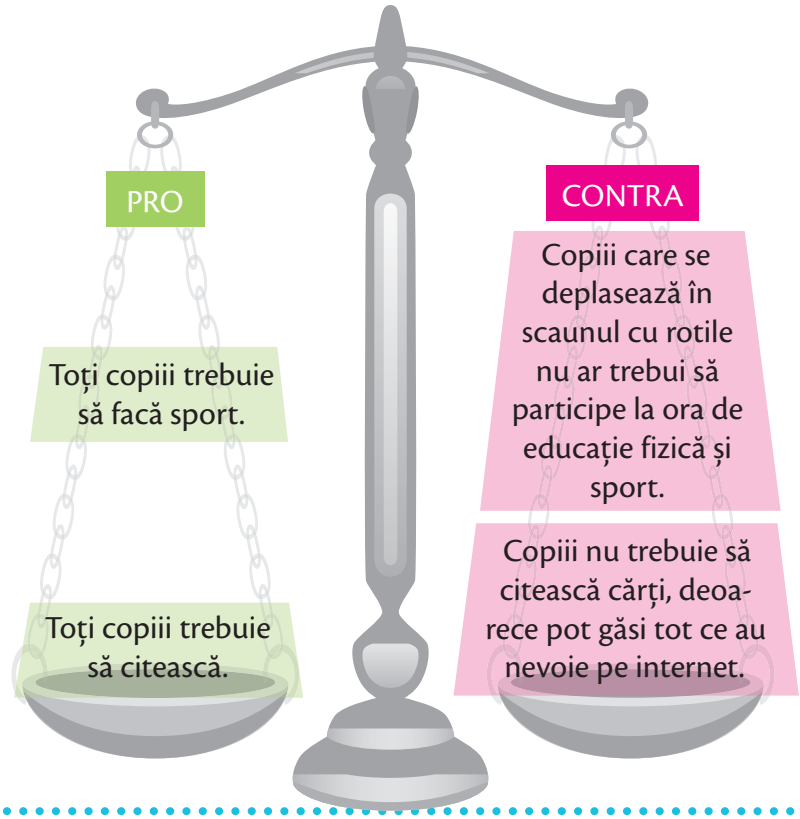

Mă implic!

În școala ta există trei echipe pentru băieți (fotbal, volei și handbal) și nicio echipă pentru fete. Se consideră că fetele trebuie să se ocupe de activitatea cultural-artistică și băieții de cea sportivă.

- Ce drept li se încalcă fetelor?
- Ce argumente aduci pentru ca și fetele să beneficieze de acest drept?

În manualul digital

- Descoperă care este conținutul argumentării.
- Completează fila de calendar referitoare la *aniversarea UNICEF*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu un argument pe care l-ai adus în ultima săptămână în favoarea respectării unui drept al tău sau al altor copii.*

3 Ascult argumentele celorlalți!

Analiza și acceptarea argumentelor

Descopăr!

1 **Citește punctele de vedere ale următoarelor persoane. Ești de acord cu acestea? De ce?**

Părinții știu întotdeauna ce e mai bine pentru copiii lor. *Dacă eu spun că nu trebuie să pleci în excursie, trebuie să accepți că așa e cel mai bine. Sigur vei răci acolo. Dacă insiști, nu vei mai avea acces la computer două săptămâni.*

Încălzirea globală nu este o poveste. Valurile de căldură din Europa, Asia și Australia, incendiile din Alaska sau inundațiile din Florida din 2015 au fost accentuate de încălzirea climatică. Aceasta este concluzia unui raport internațional bazat pe 25 de studii efectuate de 116 oameni de știință din 18 țări de pe 5 continente.

Toți copiii au dreptul la educație. Acesta este un drept menționat în *Convenția cu privire la drepturile copilului*. În plus, toți copiii au drepturi egale, indiferent de rasă, sex, religie sau stare materială.

Cu sănătatea nu te joci. *Domnul Popescu este cel mai bun medic din acest spital. Dacă nu te operează dumnealui, îți riști viața. Eu am auzit că alți medici nu sunt bine pregătiți.*

Analizez!

2 **Exprimă-ți acordul sau dezacordul cu privire la argumentele persoanelor de mai sus, cu ajutorul schemei următoare:**

Argumentele
- Sunt clar formulate.
- Sunt prezentate dovezi.
- Interlocutorul este credibil.
- Nu sunt utilizate jigniri, amenințări.

3 **Alege DA sau NU pentru următoarele situații. Argumentează alegerile tale.**

DA
- Accept întotdeauna argumentele prietenelor/prietenilor.

DE CE?
- Sunt de acord să îmi schimb opinia, dacă mi se oferă argumente clare.
- Este în regulă ca eu și prietenii mei să avem opinii diferite.

NU
- Nu accept argumentele unei persoane care nu îmi place.

Înțeleg!

Argumentele:
- ✔ Sunt clar și concis formulate.
- ✔ Sunt relevante pentru tema dată.
- ✔ Sunt însoțite de dovezi, exemple concrete.
- ✔ Prezintă sursele de informare.

Accept argumentele altora dacă ...

Persoana care argumentează:
- ✔ Este credibilă, având experiență în domeniul respectiv.
- ✔ Prezintă calm, dovedind siguranță și cunoașterea conținutului.
- ✔ Utilizează fraze scurte, asigurându-se că se face înțeleasă.

Argumentele:
- ✔ Sunt simple afirmații.
- ✔ Nu sunt însoțite de dovezi, exemple.
- ✔ Prezintă dovezi false sau neadevăruri.

Resping argumentele altora dacă ...

Persoana care argumentează:
- ✔ Face apel la amenințarea sau mila interlocutorului.
- ✔ Folosește un ton de comandă.
- ✔ Adresează întrebări.
- ✔ Aduce injurii persoanelor cu alte opinii.

Aplic!

4 **Compară argumentele oferite de către două persoane diferite, la o întâlnire pe tema consumului de fructe și legume.**

- Pe care dintre acestea le accepți cu mai mare ușurință? De ce?

Sorina Ionescu, *specializată în boli de nutriție*: *„Fructele și legumele sunt bogate în vitamine, minerale și fibre. Ajută la menținerea unei diete echilibrate și întăresc sistemul imunitar. Apără organismul de îmbolnăviri.”*

Vlad Marinescu, *părinte*: *„Fructele și legumele sunt într-adevăr benefice, dar nu atunci când sunt aduse de peste mări și țări, fiind tratate chimic și coapte forțat. Fructele conțin mult zahăr, de aceea nu trebuie să fie consumate în exces.”*

- La ce drept al copiilor fac referire cele două opinii?
- Formulează și tu propriile argumente pe aceeași temă.

Mă implic!

Ajut-o pe Andra să accepte/să respingă argumentele prietenelor sale cu privire la consumul de dulciuri.

Crina: *„Dulciurile conțin mult zahăr. Consumul excesiv poate genera diabet și alte boli grave. Există și riscul să devii supraponderală.”*

Mara: *„Dulciurile sunt foarte gustoase. Nu există bucurie mai mare decât să consumi dulciuri. Dacă mănânci câteva dulciuri, îți piere pofta de mâncare, deci nu mai mănânci, deci nu te îngrași.”*

În manualul digital

- Descoperă recomandări despre cum să respingi un argument pe care îl consideri nepotrivit.
- Completează filele de calendar referitoare la *Ziua Minorităților Naționale din România* și *Ziua Internațională a Solidarității Umane*.

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu prezentarea unei persoane ale cărei argumente le accepți întotdeauna cu ușurință.*

3 Puterea de a convinge

Despre persuasiune

Descopăr!

1 **Citește discursul unui elev de gimnaziu care dorește să-și convingă colegii din altă școală că este important să inițieze o campanie pentru protejarea mediului.**

Câți dintre noi calcă zilnic peste gunoaie pe stradă? Câți dintre noi aruncă PET-urile la coș împreună cu alte deșeuri? Câți dintre noi vor suferi de boli grave peste 10 sau 20 de ani? Câți copii mai trebuie să sufere în spitale din cauza lipsei de igienă, apă potabilă și aer curat?

Cu toții ucidem planeta în fiecare zi! Cu toții suntem responsabili pentru protejarea mediului înconjurător. Altfel, generațiile următoare vor moșteni o planetă contaminată, pe cale de dispariție, așa cum este prezentată adesea în filme.

De aceea, stă în puterea noastră să intervenim, să acționăm! Cu pași mici, vom convinge toată comunitatea că trebuie să reciclăm, să păstrăm curățenia în parcuri, la școală și acasă, să colectăm selectiv deșeurile, să reducem consumul de apă și energie electrică, să utilizăm cu măsură detergenții.

De aceea, dragi colegi, reutilizați, reduceți consumul, reciclați și nu risipiți resursele!

Vreți să respirați aer curat? Protejați mediul!

Haideți să promovăm împreună o campanie pentru protejarea mediului înconjurător! Cea mai bună modalitate este să aducem în atenția fiecărei persoane din jurul nostru importanța acestei teme.

Analizez!

2 **Identifică în text cuvintele/enunțurile corespunzătoare următoarelor categorii:**

- Întrebări care atrag atenția
- Emoție
- Repetiție de cuvinte care încep cu aceeași literă într-un enunț
- Adresare directă
- Exagerare
- Opinii personale
- Posibile soluții
- Invitație la acțiune

3 **Consideri că acest discurs este convingător?**

DA, pentru că ... sau NU, pentru că ...

4 **Propune, în grup, alte enunțuri care să protejeze dreptul copiilor la un mediu curat, nepoluat, din următoarele categorii:**

Enunț cu repetiție de cuvinte care încep cu aceeași literă

Ex.: Astăzi luăm atitudine și acționăm cu atenție!

Întrebare care atrage atenția

Ex.: Tu cum te-ai simți dacă cineva ar arunca gunoi în curtea ta?

Exagerare

Ex.: Dacă nu acționăm acum, planeta va muri!

Înțeleg!

Persuasiv – care are puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să acționeze într-un anumit fel.

CONVINGE!
Tehnici pentru a fi convingător/ convingătoare

C	Concepe o întrebare/frază „șocantă” cu rolul de a stimula atenția și gândirea audienței.
O	Opune rezistență contraargumentelor.
N	Nu uita să te adresezi direct (pe nume, dacă este permis) celor care te ascultă.
V	Verifică dacă vorbele tale au transmis emoție. Spune mici povești care impresionează.
I	Include cel puțin trei argumente în favoarea ideii principale (exemple, statistici, surse de informare).
N	Nu exclude din prezentare experiențele personale și opiniile proprii. Vei fi cu atât mai credibil/ credibilă.
G	Grupează cuvinte care încep cu aceeași literă într-un enunț. Vei reatrage atenția celor care au pierdut-o pe parcurs.
E	Exagerează! Repetă de mai multe ori cuvinte sau propoziții importante, pentru a atrage atenția și a genera acțiune din partea audienței.

Aplic!

5 *Joc de rol.* **Convinge conducerea școlii să pună la dispoziția elevilor un *loc de socializare* pe timpul pauzei.**

6 **Alcătuiește un text persuasiv prin care convingi profesorii că prea multe teme pentru acasă încalcă dreptul copiilor la timp liber și relaxare.**

- Respectă structura textului și instrumentele propuse:

STRUCTURĂ
- Opinia ta exprimată clar
- Argumentarea ideilor tale
- Prezentarea și combaterea contraargumentelor
- Întărirea opiniei tale și îndemn la acțiune

INSTRUMENTE
- fapte și statistici
- opinia experților
- experiența personală
- exemple
- argumente
- exagerări și emoții
- întrebări
- adresare directă

Mă implic!

În comunitatea ta se construiește o uzină care va avea efecte devastatoare asupra mediului și a sănătății oamenilor. Locuitorii participă la o discuție cu reprezentanții Consiliului Local. Vrei să îți exprimi opinia, dar nu ești lăsat/lăsată să vorbești pentru că *„ești doar un copil care ar trebui să învețe nu să piardă vremea pe la astfel de întâlniri”*. Ce drept ți se încalcă? Cum reacționezi? Cum îți poți susține opinia?

În manualul digital

- Descoperă pașii de urmat pentru a scrie și a susține un discurs persuasiv.
- Completează fila din calendar referitoare la *Ziua Culturii Naționale din România.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu prezentarea unei situații în care ai fost convingător/ convingătoare.*

3 Universul opiniilor argumentate

RECAPITULARE

1 **Amintește-ți ce ai studiat pe parcursul acestei unități. Exersează cunoștințele/competențele dobândite în contextul dreptului copiilor la sport și mișcare.**

FAPTE
acțiuni/afirmații care pot fi verificate

Statisticile arată că din ce în ce mai mulți copii renunță la sport și mișcare ca urmare a petrecerii timpului în fața computerului.

O primă consecință a acestui fapt este reprezentată de creșterea numărului copiilor supraponderali sau cu variate probleme de sănătate.

Dreptul copiilor la sport și mișcare, la o viață sănătoasă

Este un drept recunoscut în Convenția cu privire la Drepturile Copilului.

Poate fi susținut prin practicarea sportului de către toți copiii.

STEREOTIPURI
Idei fixe, preconcepute, pe care oamenii le au despre toate persoanele care aparțin aceluiași grup.
Ex.: • *Numai copiii care sunt susținuți financiar de familii pot practica un sport.*

PREJUDECĂȚI
Sentimente, de obicei negative, nedrepte, față de membrii unui grup religios, etnic, cultural, social etc.
Ex.: • *Toți copiii supraponderali sau cu dizabilități sunt incapabili să practice vreun sport.*

OPINII
afirmații care reprezintă ceea ce o persoană simte sau crede

ARGUMENTE (PRO)
Opiniile unei persoane cu privire la o anumită temă, susținute de dovezi.
Ex.: • *Sportul susține creșterea rapidă și armonioasă a copiilor.*
• *Exercițiile fizice au efecte benefice asupra stării de sănătate a copiilor.*
• *Sportul contribuie la creșterea încrederii în sine și în ceilalți.*
• *Sportul în echipă oferă posibilitatea de a socializa, reducând timiditatea.*

PERSUASIUNE
Puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să acționeze într-un anumit fel.
Ex.: • repetiție de cuvinte: *Sportul susține sănătatea și starea de bine a copiilor.*
• exagerare: *Dacă nu practicați un sport, veți fi supraponderali!*
• emoție: *Ce simți când vezi atâția copii sedentari în fața computerelor?*
• emoție: *Vrei să ai un corp armonios și o sănătate de fier?*

2 Scrie un email prin care încerci să-ți convingi prietenii să petreceți o zi de duminică în aer liber, făcând sport și mișcare, fără telefon. Găsește un titlu convingător.

3 **Discută, în perechi, intențiile celor doi copii din fiecare situație prezentată mai jos. Compară intențiile, oferind argumente în favoarea unuia dintre personaje.**

a. un coleg care vrea să renunțe la școală
versus
un coleg care vrea să renunțe la abonamentul la bazinul de înot

b. o colegă care vrea să-și dedice majoritatea timpului pasiunii ei în defavoarea școlii
versus
un coleg care intenționează să renunțe la antrenamentele de tenis pentru a studia mai mult timp

4 *Joc de rol.* **Asumă-ți rolul de a-i convinge pe colegii tăi de clasă să mergeți în săptămâna *Școala Altfel* la _____ . Alege tu locul preferat.**

Poți face referire la aspecte precum:
- distanța față de școală
- lucrurile interesante pe care le poți face acolo
- numărul colegilor care preferă acel loc
- avantajele alegerii acelui loc.

5 *Joc de rol.* **Exprimă-ți opinia în fața audienței printr-un scurt discurs în care să oferi cel puțin două argumente în favoarea drepturilor ilustrate alăturat.**

În manualul digital

- Descoperă cum să scrii un text argumentativ.
- Completează fila din calendar referitoare la *Ziua Mondială a Comemorării Victimelor Holocaustului.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu prezentarea unei situații deosebite în care ți s-a respectat/încălcat un drept în ultimele două luni.*

3 Universul opiniilor argumentate

EVALUARE

1 **Stabilește dacă următoarele afirmații sunt fapte sau opinii.**
Realizează corespondența dintre fiecare afirmație și caseta corespunzătoare.

a) Un studiu recent indică faptul că aproximativ 18% dintre elevii români părăsesc timpuriu școala.

b) Elevii din mediul urban sunt mai buni decât cei din mediul rural.

c) Copiii au dreptul la identitate.

d) Elevii ar trebui să poarte uniformă.

FAPTE

OPINII

Total ex. 1: **2 puncte**
1.a – 0,50 puncte
1.b – 0,50 puncte
1.c – 0,50 puncte
1.d – 0,50 puncte

2 **Privește cu atenție imaginea.**
Răspunde, pe scurt, la următoarele întrebări.

a) Ce drept al copiilor este promovat în imagine?

b) Ce stereotipuri combate această imagine?

Total ex. 2: **2 puncte**
2.a – 1 punct
2.b – 1 punct

3 **Exprimă-ți acordul sau dezacordul cu privire la afirmația următoare.**
Formulează două argumente în favoarea alegerii tale.

DA, pentru că ... — sau — **NU**, pentru că ...

Argument 1 ...
Argument 2 ...

Doar copiii cu rezultate școlare foarte slabe ar trebui să beneficieze de pregătire suplimentară la școală.

Argument 1 ...
Argument 2 ...

Total ex. 3: **2 puncte**
(1 punct x 2)

4 Scrie un text persuasiv de cel mult 15 de rânduri, prin care să-ți convingi părinții să mergi într-o excursie cu toți colegii de clasă.
Vei avea în vedere următoarele aspecte:

a) *respectarea structurii textului: prezentarea problemei, argumentarea și concluzia;*

b) *prezentarea a trei argumente în acord cu tema textului;*

c) *respectarea a cel puțin trei tehnici de persuasiune: opinii personale, exemple, exagerare, emoție, repetarea într-un enunț a unor cuvinte care încep cu aceeași literă sau întrebare care atrage atenția.*

Total ex. 4: **3 puncte**
4.a – 0,75 puncte
(0,25 puncte x 3)
4.b – 1,50 puncte
(0,50 puncte x 3)
4.c – 0,75 puncte
(0,25 puncte x 3)

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

UNITATEA 4

EU ȘI DREPTURILE MELE

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✔ Analizezi imagini, situații, cazuri privind respectarea/încălcarea drepturilor copilului.
- ✔ Formulezi opinii personale.
- ✔ Participi la dezbateri pornind de la cazurile întâlnite.
- ✔ Corelezi drepturile cu responsabilitățile asociate.
- ✔ Analizezi consecințele încălcării unor drepturi.
- ✔ Formulezi propuneri de îmbunătățire a vieții de elev în concordanță cu drepturile studiate.
- ✔ Exersezi luarea în comun a unor decizii pentru rezolvarea unor probleme din comunitate.

Portofoliu

CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 15 feb. – *Ziua Internațională a Demonstrațiilor pentru Pace* (CDC, art. 6, 38)
- 20 feb. – *Ziua Mondială a Justiției Sociale* (CDC, art. 2)
- 21 feb. – *Ziua Mondială a Limbii Materne* (CDC, art. 30)
- 1 mar. – *Ziua Discriminării Zero – zi oficială O.N.U.* (CDC, art. 2)
- 8 mar.– *Ziua Internațională a Femeii* (CDC, art. 9)
- 21 mar. – *Ziua Mondială a Eliminării Discriminării* (CDC, art. 2)
- 22 mar. – *Ziua Mondială a Apei* (CDC, art. 6)
- 27 mar. – *Ziua Mondială a Teatrului* (CDC, art. 17)

4 Toți copiii au drepturi!

Despre Convenția O.N.U. cu privire la Drepturile Copilului

1 **Citește fragmentul difuzat într-o emisiune la radio pentru a marca *Ziua Internațională a Demonstrațiilor pentru Pace.***

Descopăr!

În fiecare minut, în lume se nasc 245 de copii. Astfel, într-un an se nasc 128 de milioane. Fiecare copil vine pe lume cu un potențial imens care se poate dezvolta prin implicarea celor din jur. Ai auzit vreodată de proverbul african: Este nevoie de un sat întreg ca să crești un copil?

Fiecare copil are nevoie să fie iubit, îngrijit, protejat de boală și de suferință. Din primele sale zile de viață, orice copil depinde de o familie, de un loc în care să crească în siguranță, de apă curată și hrană nutritivă. Pe măsură ce crește, fiecare copil are nevoie de șanse să învețe, să-și pună întrebări, să găsească răspunsuri, să fie încurajat să-și dezvolte talentele și să se exprime liber, să se joace și să se odihnească. Orice adolescent are nevoie de îndrumare și oportunități de informare, libertate de gândire și credință, experiențe diverse de învățare fără să fie exploatat.

Data viitoare când privești în oglindă, rămâi un minut în plus și gândește-te. Ești unic! Fața ta spune o poveste: povestea ta. Spune-o cu voce tare și curaj! Ochii tăi, fie ei albaștri sau căprui, se deschid în fiecare zi spre o lume nouă. Privește-o cu atenție! În ea trăiesc oameni și copii ca tine, fiecare diferit, fiecare special. Buzele lor pot spune „Bună dimineața!" în 6000 de limbi diferite. Mâinile lor pot să scrie, să planteze, să ajute, să se roage sau să construiască, dar sunt la fel de preocupate ca ale tale.

Ca și tine, fiecare copil are drepturi. Informează-te! Învață! Participă! Construiește o lume mai bună!

Analizez!

2 **Identifică în text nevoile pe care le au copiii în diferite etape ale vieții.**

3 **Completează, în grup, o axă despre nevoile copiilor până la 18 ani. Ce constatare poți face?**

- Verifică dacă axa completată conține nevoi sau dorințe.

4 **Discută despre drepturile copilului asociate nevoilor fundamentale identificate.**

- Alege trei drepturi pe care le consideri tu cele mai importante.
- Împărtășește ideile tale în grup.
- Stabilește, prin consens cu toți colegii/colegele, care sunt drepturile cele mai importante. Ce constați?
- Imaginează-ți că aceste drepturi îți sunt luate. Cum te simți? Ce crezi că poți să faci?

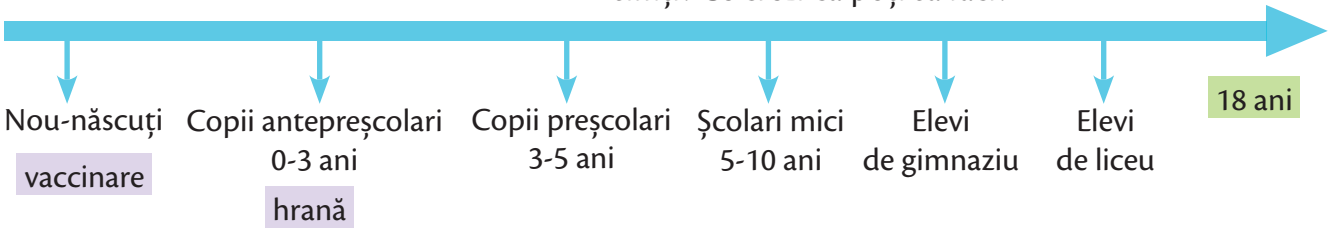

Înțeleg!

Copiii au drepturi ca orice ființă umană. Drepturile copiilor se referă la acele nevoi fundamentale necesare acestora pentru a trăi în siguranță și a-și atinge potențialul maxim de dezvoltare.

Preocupată de asigurarea bunăstării copiilor din întreaga lume, **Organizația Națiunilor Unite** (O.N.U.) a adoptat documente speciale privind drepturile copilului:

- **Declarația Drepturilor Copilului** (20 noiembrie 1959)
- **Convenția cu privire la Drepturile Copilului** (20 noiembrie 1989).

Convenția a fost semnată de aproape toate țările lumii, inclusiv România (sept. 1990).

Principiile care stau la baza *Convenției* și care susțin legătura dintre drepturi sunt:

- Nediscriminarea
  - **Drepturile se asigură tuturor copiilor.**
- Interesul superior
  - **Toți trebuie să acționeze așa cum este cel mai bine pentru copil.**
- Supraviețuirea, dezvoltarea, protecția
  - **Copiilor trebuie să li se asigure dreptul la viață și la dezvoltare plenară.**
- Participarea
  - **Copiii au dreptul să spună ce gândesc, iar opiniile lor să fie luate în considerare.**

Aplic!

5 ***Convenția*** **cuprinde drepturi prezentate sub forma unor enunțuri denumite articole. Citește, în paginile 78-79, articolele *Convenției*. Descoperă acele articole care cuprind drepturile asociate imaginilor alăturate.**

a.

b.

c.

6 **Analizează afirmațiile următoare și stabilește valoarea de adevăr, formulând argumente pentru a-ți susține răspunsul:**

a) Am dreptul să fac tot ce doresc. A / F

b) Drepturile copilului se fundamentează pe corectitudine, nu pe dorințe. A / F

c) Anumiți copii au drepturi speciale. A / F

d) Unele drepturi sunt mai importante decât altele. A / F

e) Drepturile se asigură tuturor copiilor, fără discriminare. A / F

Mă implic!

Reprezintă artistic (prin versuri, desen sau colaj) experiența ta cu privire la o situație de discriminare.

1. **Cine** te-a discriminat?
2. **Unde** s-a petrecut situația?
3. **Când** s-a petrecut situația?
4. **De ce** s-a manifestat în acest fel?
5. **Ce** efecte a avut asupra ta?

- Afișează lucrarea ta la o expoziție cu toate creațiile clasei.

În manualul digital

- Completează jocul *Nevoi versus Dorințe*.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Demonstrațiilor pentru Pace*.

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** care este cel mai important drept pentru tine în acest moment. Descrie momentul în care ai descoperit acest lucru și care sunt argumentele alegerii tale.*

4 Trăiesc și evoluez!

Despre drepturile de supraviețuire și dezvoltare

Descopăr!

1 **Citește știrile următoare:**

Lumea se confruntă cu cea mai mare criză umanitară de după 1945. Mai mult de 20 de milioane de oameni din 4 țări din Africa și Orientul Mijlociu sunt în risc de foamete. Fără eforturi globale, colective și coordonate, oamenii vor muri pur și simplu de foame.

(Declarație a unui oficial ONU, martie 2017)

Australia plănuiește să interzică preșcolarilor care nu au fost vaccinați accesul în grădinițe, prin adoptarea legii „Fără înțepătură, nu e joacă!". Această lege a fost adoptată de curând în câteva state australiene și interzice înscrierea la grădiniță a copiilor nevaccinați, dacă nu au o scutire medicală în acest sens. *(www.telegraph.co.uk, martie 2017)*

Analizez!

2 **Analizează știrile de mai sus, luând în considerare sistemul de notare:**

- ✓ Ideile confirmă ce știi.
- + Informația este nouă.
- − Informația este diferită.
- ? Ideile sunt neclare, ai nevoie de mai multe informații.

Discută în grup:

- Cum te-ai simțit când ai citit fiecare știre?
- Care este situația ta, în comparație cu cele prezentate?
- La ce drepturi ale copiilor consideri că face referire fiecare știre?
- Ce drepturi se încalcă în situațiile menționate?
- Consideri că există în vreuna dintre situații anumite drepturi în conflict? Argumentează.

3 **Citește, la paginile 78-79, următoarele articole ale *Convenției*:**

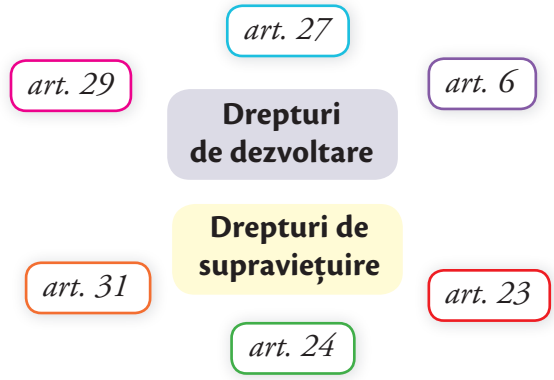

- Discută cu ceilalți colegi/colege și grupează articolele în cele două categorii, după conținutul lor.
- Ce drepturi au fost mai greu de plasat într-o categorie? De ce?

Înțeleg!

- ***Drepturile copilului sunt universale.*** Ele se adresează tuturor copiilor, adică oricărei persoane sub vârsta de 18 ani, vârsta la care se consideră că o persoană este matură pentru a lua anumite decizii (*CDC, art. 1*).
- ***Drepturile se află în legătură unele cu altele.*** Toate drepturile sunt considerate la fel de importante. Astfel, o țară nu poate alege să respecte doar unele drepturi, ignorându-le pe celelalte.
- ***Uneori drepturile sunt în conflict.*** Dreptul unei persoane poate limita dreptul alteia.
- ***Drepturile copilului pot fi organizate în patru categorii:***
  - Drepturi de supraviețuire
  - Drepturi de dezvoltare
  - Drepturi de protecție
  - Drepturi de participare.

Drepturi de supraviețuire	**Drepturi de dezvoltare**
(dreptul la viață și dreptul de a beneficia de trebuințele fundamentale: nutriție, asistență medicală, adăpost)	(drepturile care îți asigură atingerea potențialului maxim, precum dreptul la educație, dreptul la odihnă și joc)

Aplic!

4 **Observă fotografiile următoare.**

- Descrie fiecare fotografie.
- Stabilește dacă activitățile ilustrate sunt obișnuite.
- Decide, în pereche, ce drepturi li se asigură sau le sunt încălcate copiilor din fotografii.

5 **Copiii au nevoie de drepturi speciale și de protecție, care să le permită să se dezvolte și să ajungă adulți independenți. Sunt încă multe situații în lume în care copiii sunt vulnerabili.**

- Identifică diferite cauze ale nerespectării drepturilor copilului.
- Imaginează, în grup, diverse soluții.

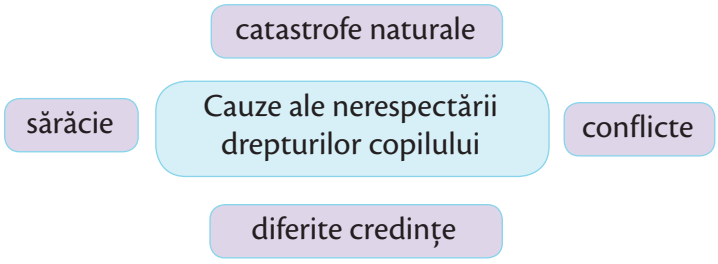

Mă implic!

Alice s-a oferit să ajute o colegă de etnie romă să-și îmbunătățească performanțele la limba română. În ziua în care la clasă a intrat un profesor suplinitor în locul profesorului clasei, s-a auzit:

> *Alice, dacă-ți mai spun o dată să nu mai șușotești cu Papina, te trimit la biroul directorului.*

- Reflectează asupra drepturilor pe care le are fiecare dintre persoane: Alice, Papina, profesorul.
- Cum te poți implica pentru a rezolva acest conflict?

În manualul digital

- Citește fragmentul din *Singur pe lume* de Hector Malot și identifică drepturile de care este privat Rémi, personajul principal.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Justiției Sociale.*

Jurnalul drepturilor mele

*Dreptul la supraviețuire poate fi un subiect de film. Scrie în **Jurnal** un rezumat al unui posibil demers cinematografic având această temă.*

4 Îmi fac auzită vocea!

Despre drepturile de protecție și participare

Descopăr!

1 **Citește următoarele situații:**

Lui Karam nu îi place la școală și ar vrea să nu o mai frecventeze. Părinții nu sunt de acord ca el să abandoneze cursurile la 10 ani și să înceapă să muncească la piață.
În Egipt învățământul obligatoriu durează până la 14 ani. ***E corect față de Karam?***

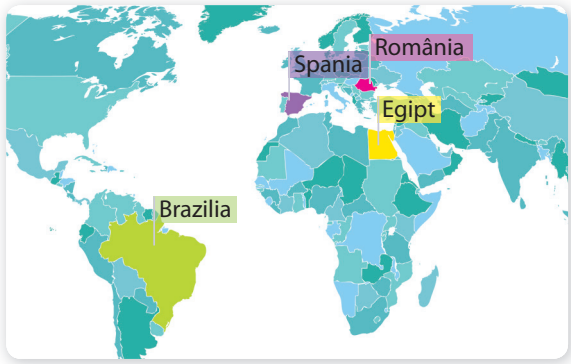

Miguel are 12 ani și s-a născut la periferia orașului Salvador, în Brazilia. De când părinții s-au despărțit și fiecare și-a întemeiat o nouă familie, viața lui s-a schimbat. Partenerul mamei îl umilește, iar dacă se duce la tată, are parte de același tratament. Miguel muncește ziua în port, iar noaptea doarme pe străzi. În Brazilia sunt peste 7 milioane de copii ai străzii. ***Este corect față de Miguel?***

Mioara și Anca s-au mutat în Spania ca să fie împreună cu părinții lor, care muncesc în această țară. Ele învață să vorbească limba spaniolă. Uneori, în școală, au tendința să vorbească între ele în limba română. De câte ori le aud, profesorii le spun că trebuie să facă eforturi să vorbească ca toți ceilalți copii. ***E corect față de cele două surori?***

Analizez!

2 **Analizează, în grup, fiecare situație. Stabilește, prin consens și cu argumente, dacă este corect sau incorect ce li se întâmplă copiilor.**

Personaje / Stabilește	Karam	Mioara și Anca	Miguel
drepturi încălcate			
drepturi apărate			
corect			
incorect			
soluții pentru apărarea drepturilor			

Imaginează-ți că ești prieten/prietenă cu unul dintre copii. Scrie-i o scrisoare pentru a-l învăța cum să-și apere drepturile.

3 **Citește la paginile 78-79 următoarele articole din *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*.**

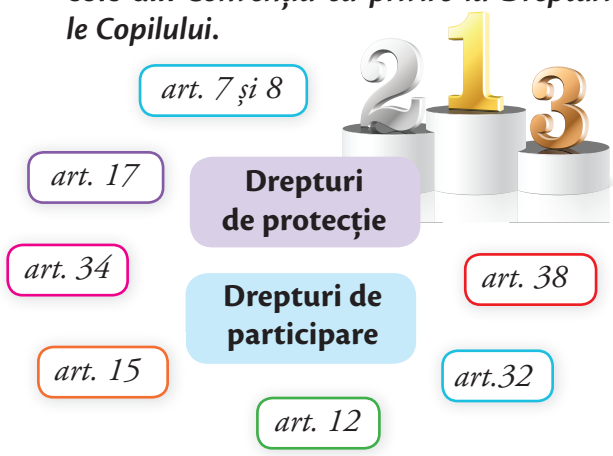

- Selectează drepturile de protecție și pe cele de participare. Oferă câteva exemple.
- Realizează, în pereche, o ierarhie a drepturilor din fiecare categorie. La ce concluzie ai ajuns?

Înțeleg!

- În fiecare țară, *Convenția cu privire la Drepturile Copilului* este aplicată prin intermediul **legilor**. Legile sunt cele care acționează pentru protejarea drepturilor.
- Deși drepturile sunt la fel de importante, pot exista înțelegeri diferite asupra modului în care sunt aplicate. Unele țări pot considera că dreptul la hrană și la adăpost ar trebui să fie mai important decât dreptul la libertatea de exprimare. În situații speciale, precum conflictele armate sau catastrofele naturale, drepturile de **supraviețuire** și de **protecție** primează în comparație cu celelalte.

Drepturi de protecție
(drepturi necesare pentru a fi în siguranță în fața tuturor formelor de abuz, neglijare și exploatare)

Drepturi de participare
(drepturi care îți permit să joci un rol activ în cadrul societății)

Aplic!

4 **Sunt anumite lucruri pe care nu le poți face decât de la o anumită vârstă. Citește afirmațiile de mai jos:**

- Ai dreptul să conduci un moped de la 16 ani. (*Codul rutier*)
- Ai dreptul să muncești de la 16 ani sau chiar de la 15, cu acordul părinților, prestând activități care nu-ți pun în pericol sănătatea. (*Codul muncii*)
- Ai dreptul să votezi de la 18 ani. (*Constituția României*)
- După ce ai împlinit 14 ani, nimeni nu-ți poate schimba religia fără consimțământul tău. De la 16 ani poți să-ți alegi singur religia. (*Legea 272/2004*)
- Ai dreptul să fii ascultat în orice problemă judiciară sau administrativă care te privește, începând cu vârsta de 10 ani. (*Legea 272/2004*)

Răspunde la întrebări și împărtășește ideile tale în grup.

- Ce drepturi asociezi enunțurilor de mai sus?
- Care este opinia ta privind corectitudinea stabilirii limitei de vârstă?
- Aceste condiții limitează dreptul de participare? Argumentează.
- Ce schimbări consideri că ar putea fi aduse acestor limite?

5 **Reflectează asupra motivelor pentru care mergi la școală. Scrie un scurt eseu imaginându-ți cum ar fi viața ta fără școală acum, dar și peste 10 ani. Susține-ți opinia cu argumente, având în vedere cele patru categorii de drepturi.**

Mă implic!

Te-ai jucat vreodată cu kendama?

- Reflectează asupra dreptului de participare al copiilor dintr-o școală gimnazială din București, unde acestora li s-a interzis să vină la școală cu kendama.
- Participă la o discuție de grup pentru a stabili cum ai putea să acționezi într-o situație similară la școala ta.
- Adresează o scrisoare conducerii școlii, în care să susții opinia grupului.

În manualul digital

- Analizează diverse situații și alege-le pe cele în care este vorba despre exploatarea muncii copilului.
- Citește despre Matilda, eroina lui Roald Dahl, din romanul cu același nume.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Discriminării Zero*.

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** ce impresie a produs asupra ta citirea fragmentului din romanul* Matilda *sau vizionarea filmului cu același titlu.*

4 Eu, drepturile și adulții din jurul meu

Despre drepturi și responsabilități

Descopăr!

1 **Citește mărturiile unor copii de vârsta ta, așa cum apar ele în revista școlii, la rubrica** *Cum să mă înțeleg mai bine cu părinții***.**

Deși am deja 11 ani, atunci când ies cu prietenii, părinții mei vor să știe unde merg, cu cine, ce fac acolo și la ce oră mă întorc acasă. (Radu T.)

Uneori îmi este greu să învăț. Când tata vine acasă, după ce a băut un pahar, se supără din orice. Țipetele se transformă în lovituri din când în când. Mi-e frică pentru mama și pentru mine, dar mi-e rușine să vorbesc cu altcineva. De cele mai multe ori, cred că se ceartă din cauza mea. (Laura B.)

*Am propria mea cameră și, cu toate acestea, nu am pic de intimitate. Părinții mei intră frecvent. Sub pretextul că face ordine, mama îmi umblă prin lucruri. Tata vine și el cu diverse idei de discuție tocmai când vreau să ascult muzică la căști sau să vorbesc cu prietenele. Mi-aș dori o cheie la cameră, căci semnul **NU INTRA!** nu are niciun efect, mai ales pentru fratele meu mai mic. (Carmen A.)*

Analizez!

2 **Analizează, în pereche, fiecare situație din perspectiva drepturilor și a responsabilităților pe care le au toți cei implicați, pe baza întrebărilor și a indicațiilor din tabel.**

a) De ce crezi că părinții lui Radu vor să știe unde, cu cine, ce face și pentru cât timp pleacă de acasă? Au acest drept? Care crezi că este responsabilitatea lui Radu atunci când pleacă de acasă?

b) Ce drepturi i se încalcă Laurei? Ce ai putea să-i recomanzi ca să o ajuți în această situație?

c) Ce drept consideră Carmen că i se încalcă? Ce responsabilitate poate să-și asume ca să evite acest conflict cu părinții?

	Drepturi ale copilului	Drepturi ale părinților	Responsabilități ale copilului	Responsabilități ale părinților
Radu				
Laura				
Carmen				

Dacă vreunul dintre prietenii sau prietenele tale trece prin situații similare, ia atitudine! Vorbește cu acesta/aceasta despre drepturi și responsabilități pentru o relație mai bună cu părinții!

Înțeleg!

Răspunderea principală pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine părinților, familiei. Părinții sunt sprijiniți de comunitate și specialiști din diverse instituții.

RESPONSABILITĂȚILE PĂRINȚILOR

- Este datoria părinților să se asigure că ești hrănit(ă) adecvat, că primești cea mai bună îngrijire medicală, că mergi la școală și beneficiezi de cea mai bună educație.
- Părinții sunt obligați prin lege să te supravegheze, să coopereze cu tine și să-ți respecte viața intimă, să te informeze despre ce te-ar putea afecta și să-ți ia în considerare opinia.
- Dacă părinții te neglijează sau te tratează cu cruzime, pot fi acuzați și chiar decăzuți din drepturi.

RESPONSABILITĂȚILE COPIILOR

- Responsabilitățile copiilor derivă din drepturile acestora și sunt în legătură cu responsabilitățile adulților care îi îngrijesc.
- E de datoria copiilor să-și asculte și să-și respecte părinții, să mănânce sănătos, să se ferească de accidente, să frecventeze cursurile, să se străduiască să învețe, să-și respecte profesorii.
- E de datoria copiilor să nu-i discrimineze pe ceilalți și să-i trateze corect.

Aplic!

3 **Stabilește câte două responsabilități ce îți revin în legătură cu drepturile menționate.**

Dreptul la ...	Responsabilitățile mele ...
locuință	Folosesc responsabil resursele.
aer curat	
educație	
apă potabilă	
exprimarea opiniei	
folosirea internetului	

4 **Decide care dintre enunțurile de mai jos sunt adevărate (A) și care sunt false (F).**

Părinții au dreptul/responsabilitatea:

a) Să supravegheze copilul. A / F

b) Să lase copilul să aleagă școala la care dorește să se înscrie. A / F

c) Să disciplineze copilul folosind orice mijloace. A / F

d) Să se asigure că școala este frecventată cu regularitate de către copil. A / F

e) Să-i dea bani de buzunar. A / F

f) Să nu-și neglijeze copilul, asigurându-i hrană adecvată, vestimentație, igienă și medicație, oportunități educaționale și suport emoțional. A / F

5 **Citește articolul 19 al *Convenției* și discută ce responsabilități decurg din acest drept al copiilor.**

„Orice copil are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare.”

Mă implic!

Un nou loc de joacă a fost dat în folosință în cartierul tău. După prima săptămână, un aparat de joacă este deja rupt.

- Ce drepturi se asigură copiilor prin crearea unui nou loc de joacă?
- Ce drepturi le sunt încălcate copiilor atunci când locurile de joacă sunt deteriorate?
- Împreună cu cine poți să te implici pentru remedierea situației?
- Acționează pentru ca unele dintre soluții să fie aplicate în comunitatea ta!

În manualul digital

- Informează-te ce poți face dacă te confrunți cu o situație de maltratare.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Femeii.*

Jurnalul drepturilor mele

Redactează un decalog personal cu recomandări pentru o relație eficientă cu profesorii și colegii, din perspectiva respectării drepturilor fiecăruia și a asumării responsabilității!

4 Mă informez, învăț, acționez!

Copii care își promovează drepturile

Descopăr!

1 Citește textul pentru a afla mai multe despre o persoană care militează pentru drepturile copilului.

În 9 octombrie 2012, Malala Yousafzai, o fată de 15 ani dintr-un oraș din Pakistan, se întorcea acasă cu autobuzul școlii. Când autobuzul a fost oprit de un bărbat înarmat, o voce a întrebat: *Cine e Malala?* Deși nimeni nu a rostit niciun cuvânt, câteva perechi de ochi s-au îndreptat către ea. Dintr-un pistol au țâșnit atunci trei gloanțe. Malala și cele două prietene care-i erau alături au fost rănite. Șoferul autobuzului a demarat în viteză, ducând fetele la spital.

Atacatorii erau membri ai mișcării talibane. Odată cu dobândirea puterii, talibanii au interzis educația femeilor. Cu toate acestea, Malala a scris un blog încă din anul 2009, folosind un pseudonim. A apărut la televiziunea pakistaneză cu scopul de a face cunoscute acțiunile talibanilor în zonă, apărând dreptul fetelor la educație și al copiilor la copilărie.

Malala Yousafzai
Eu sunt Malala!

Alături de tatăl ei, Malala a participat la campania pentru apărarea dreptului la educație, având credința că, atunci când oamenii tac, nimic nu se schimbă!

În 2014, Malala a primit Premiul Nobel pentru Pace pentru munca ei în beneficiul copiilor.

Analizez!

2 Compară drepturile de care beneficiezi tu cu cele de care a beneficiat Malala în timpul copilăriei și al adolescenței ei.

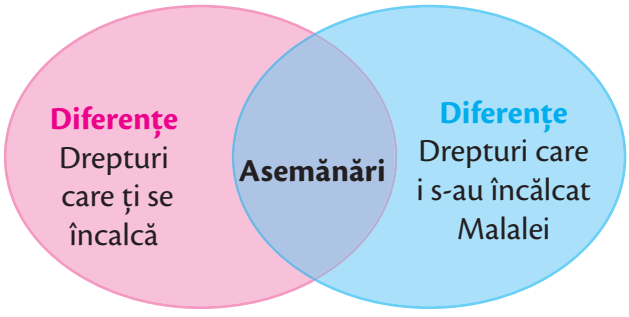

- Ai cunoscut pe cineva care se aseamănă cu Malala?
- Tu te asemeni cu Malala în privința apărării propriilor drepturi?
- Împărtășește colegilor experiența ta.

3 Citește și discută articolul privind dreptul la liberă exprimare, pe baza întrebărilor:

„Orice copil are dreptul de a căuta, de a primi informații și de a-și exprima ideile și opiniile, atât timp cât aceasta nu încalcă drepturile altora." (CDC, art.13)

- Cum se reflectă acest articol în relațiile dintre copiii din clasa/școala ta?
- Ce emoții trăiești atunci când cineva îți adresează cuvinte dureroase, jignitoare?
- Cum poți promova acest articol al *Convenției* în școala ta, astfel încât să diminuezi numărul cuvintelor nepotrivite, al poreclelor sau al ironiilor?

Cuvintele nu au darul de a răni, ci de a vindeca și ajuta.

Înțeleg!

Copiii sunt ființe umane care trebuie protejate, respectate și care au nevoie de ajutorul adulților pentru a fi fericite. Deși *Convenția* este semnată de peste 194 de state, mulți copii sunt încă privați de dreptul la hrană, odihnă, educație sau sunt obligați să muncească pentru a-și ajuta familia.

Drepturile copilului trebuie cunoscute pentru a fi respectate în contexte variate, dar și pentru a-i educa pe copii să fie atenți, la rândul lor, la drepturile altora.

Convenția include dreptul copiilor de a participa la construirea propriei vieți, prin câteva articole precum cele referitoare la: opinia copilului (art. 12), libertatea de exprimare (art. 13), libertatea de gândire, conștiință și religie (art.14), libertatea de asociere (art. 15), accesul la informație adecvată (art. 17) și scopul educației (art. 29).

Aplic!

4 **Ziua Copilului (1 Iunie) a devenit, din anul 2017, zi liberă pentru toți salariații, indiferent dacă sunt sau nu părinți.**

- Discută, în grup, ce drepturi li se asigură copiilor prin această inițiativă.
- Consideri că este corect ca de această zi să beneficieze toți adulții, indiferent dacă sunt sau nu părinți? Participă la o dezbatere cu argumente pentru a-ți susține opinia!

5 **Citește declarația lui Dan.**

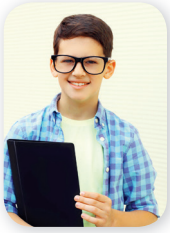

În fiecare vineri, prin rotație, ducem un obiect la școală și povestim despre el. Mi-au plăcut mult fluturii pe care i-a prezentat Adam săptămâna trecută, așa că am găsit ceva la fel de interesant: scoici vii. Învățătoarea mea a fost foarte supărată că am luat scoicile din mediul lor și nu mi-a permis să le prezint. (Dan, 10 ani).

Reflectează asupra situației:

- Cum apreciezi decizia învățătoarei?
- Cum ai fi procedat dacă erai în locul lui Dan? Ce argumente ai fi folosit?
- Cum ai fi procedat dacă erai colegul/colega lui Dan? Pe baza căror argumente?

Mă implic!

I. Discută, în grup, despre situațiile în care ți se cere părerea la școală și când se ține cont de ea. (Exemple: alegerea colegului/colegei de bancă, stabilirea temelor orei de dirigenție). Ce constați?

II. Discută, în grup, despre modul în care este organizată ziua de școală. Propune modalități pentru a îmbunătăți viața și performanțele școlare. Te poți gândi la diferite idei:

- un start mai devreme/mai târziu al zilei;
- pauză de o oră pentru masă/pentru jocuri în aer liber.

la în considerare modul în care schimbările propuse îi afectează pe ceilalți membri ai comunității școlii (colegi, profesori, personal administrativ).

În manualul digital

- Citește mai multe informații despre Malala Yousafzai.
- Află ce demersuri au inițiat copiii, astfel încât ziua de 1 Iunie să fie declarată sărbătoare legală.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Limbii Materne.*

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** impresii despre Malala și munca ei de activistă pentru apărarea dreptului fetelor la educație. Evidențiază ce te-a impresionat în povestea ei de viață.*

4 La școală îmi exersez drepturile

Drepturile copilului la școală

Descopăr!

1 **Mai mulți copii au participat la un interviu despre cel mai important articol al *Convenției*. Discută, în pereche, și analizează motivele pentru care fiecare copil a propus articolul respectiv.**

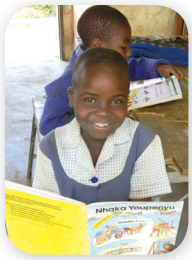

Am dreptul la învățământ primar obligatoriu și gratuit și la învățământ secundar. Disciplina trebuie să fie în acord cu drepturile și demnitatea mea. (CDC, art. 28)

Avem dreptul la libertatea de asociere și întrunire pașnică! (CDC, art. 15)

Am dreptul să fiu protejată împotriva oricărei forme de discriminare! (CDC, art. 2)

Am dreptul la informații din surse naționale și internaționale. Media ar trebui să încurajeze materialele care îmi sunt benefice și să le descurajeze pe cele care reprezintă un pericol pentru mine. (CDC, art. 17)

Analizez!

2 **Discută, în grup, despre drepturile de care beneficiază copiii în școala ta.**

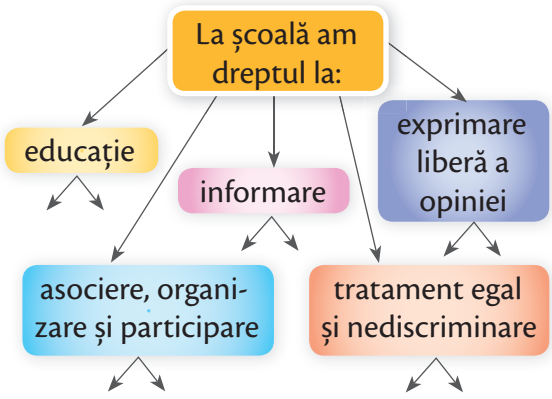

- Oferă exemple de situații în care aceste drepturi sunt respectate.
- Există situații de încălcare a drepturilor discutate în clasa/școala în care înveți? Ce ai putea să faci pentru a remedia această situație?

3 **Citește situațiile de mai jos, întâlnite în unele școli:**

- *O fată strigă porecle rasiste la adresa unui coleg.*
- *Câteva fete și câțiva băieți vor să chiulească de la școală pentru a participa la o demonstrație pentru pace.*
- *Trei fete care învață pentru olimpiada de istorie sunt numite tocilare de către colegi.*
- *O fată încearcă să citească pe ascuns jurnalul colegului ei de bancă.*
- *Un grup de băieți îi încurajează pe copii să se bată pentru a-și rezolva conflictele.*
- *O fată spune minciuni despre o fostă prietenă.*
- *Un băiat întrerupe frecvent lecțiile, vorbind tare și glumind cu unii colegi.*
- *Un băiat râde de o fată musulmană care vine la școală având capul acoperit.*

- Identifică drepturile încălcate în fiecare situație, indicând articolul din *Convenție*;
- Imaginează cel puțin o soluție pentru fiecare caz.

Înțeleg!

- Anumiți membri ai societății, precum copiii, sunt mai vulnerabili și au nevoie de o protecție mai mare pentru a-și exercita drepturile.
- Școala reprezintă un spațiu de exprimare a drepturilor copiilor și de manifestare a responsabilităților acestora.
- Principiul nediscriminării se aplică în școală prin asigurarea unui tratament egal, corect, obiectiv față de fiecare elev.

Aplic!

4 **Stabilește poziția pe care o susții în privința principiului participării copilului:**

SUNT DE ACORD | SUNT PARȚIAL DE ACORD | NU SUNT DE ACORD

- Copiii au dreptul de a participa la întruniri pe teme care-i privesc.
- Părinții știu cel mai bine ce le trebuie copiilor în privința viitorului lor.
- Copiii au dreptul să participe la toate deciziile care se iau în școală.
- Pentru unii copii este mai important să-și ajute familia decât să meargă la școală.
- Este mai important să asculți decât să-ți spui părerea.

5 **Scrie un scurt eseu sau realizează un afiș pentru a ilustra ce semnificație au pentru tine cuvintele lui Nelson Mandela.**

Educația este cea mai puternică armă pe care o putem folosi pentru a schimba lumea! (Nelson Mandela)

6 **Analizează *Regulamentul de organizare și funcționare al școlii* din care faci parte.**

- Ce drepturi ale copilului regăsești în acest document?
- Ce drepturi ocupă cel mai mare spațiu?
- Care sunt pârghiile prin care poți acționa oficial, ca elev al școlii, atunci când dorești să-ți exerciți dreptul de participare?

Mă implic!

În drum spre casă, un coleg care îți este vecin îți spune abătut:

Profesorul m-a umilit în fața clasei cu vorbele sale. N-am să spun nimic părinților, pentru că nu învățasem pentru azi.

- Cum interpretezi comportamentul copilului de a nu dezvălui nimic părinților?
- În opinia ta, atitudinea profesorului este justificată de faptul că elevul nu a învățat?
- Împărtășește clasei idei prin care ai putea să-l sprijini pe colegul tău.

În manualul digital

- Citește mai multe informații despre Nelson Mandela.
- Selectează, din *Convenție,* toate articolele despre drepturile încălcate/respectate din școala ta.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Apei.*

Jurnalul drepturilor mele

*Realizează pentru **Jurnal** o fotografie care să reprezinte o situație care ți-a produs emoții și care reflectă un drept respectat/încălcat în școala sau comunitatea în care trăiești.*

RECAPITULARE

1 **Discută și completează în grup una dintre categoriile de drepturi pe care le-ai studiat pe parcursul acestei unități de învățare.**

- Amintește-ți, pentru fiecare categorie, cât mai multe drepturi de care ar trebui să beneficieze copiii lumii.

SUPRAVIEȚUIRE

- Dreptul la sănătate și asistență medicală (art. 24)
- Dreptul la un anumit standard de viață (art. 27)
- Dreptul la viață (art. 6)

PROTECȚIE

- Reunificarea familiei (art. 10)
- Separarea de părinți (art. 9)
- Munca copilului (art. 32)
- Dreptul la intimitate (art. 16)
- Adopție (art. 21)
- Protecție împotriva abuzului și neglijării (art. 19)
- Copiii refugiați (art. 22)
- Dreptul la un nume și o naționalitate (art. 7)

DEZVOLTARE

- Dreptul copiilor cu dizabilități (art. 23)
- Dreptul la timp liber, recreere și activități culturale (art. 31)
- Dreptul la educație (art.28, 29)

PARTICIPARE

- Dreptul la libertatea de gândire, conștiință și religie (art. 14)
- Libertatea de opinie (art. 12)
- Acces la informații (art. 17)
- Libertatea de asociere (art. 15)

2 *Joc concurs.* **Participă la un joc pe echipe contra cronometru. Identifică cel puțin un drept pe care îl asigură copiilor fiecare instituție din comunitatea în care trăiești.**
Câștigă echipa care a identificat, în cinci minute, cele mai multe drepturi.

Exemplu: **Casă de cultură** – Dreptul comunităților etnice la viață culturală (art. 30)

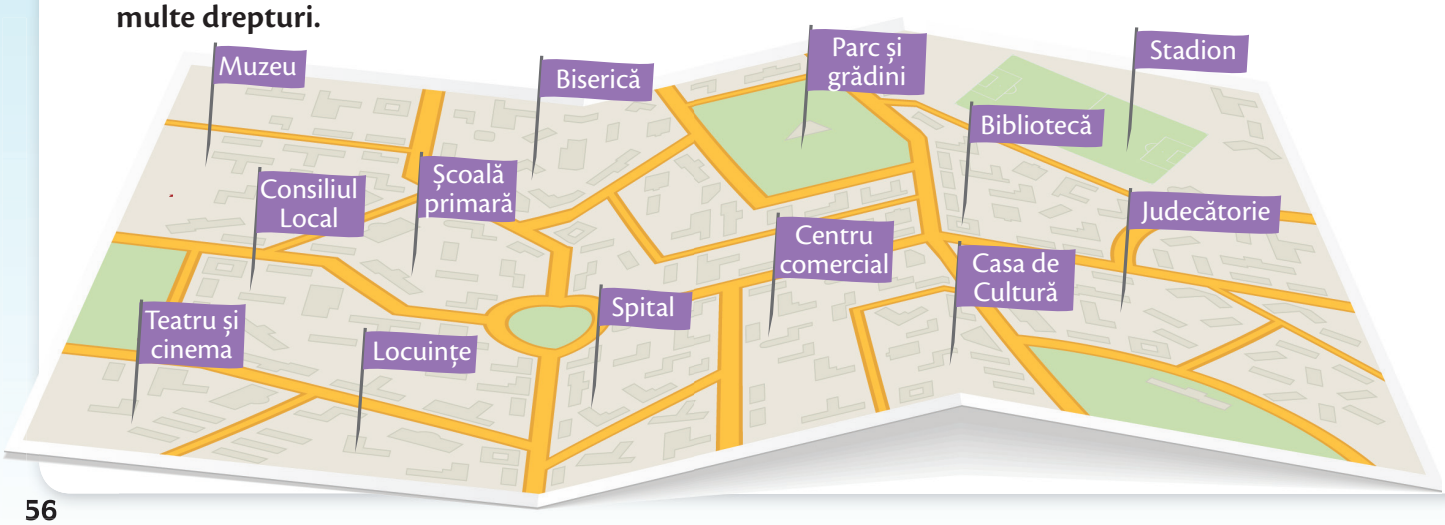

3 ***Joc de rol.*** **Ai parcurs toate drepturile copilului.**

- Implică-te într-un joc de rol organizat la nivelul clasei pentru a discuta despre drepturile prioritare în anumite situații.
- Alege unul dintre rolurile indicate alăturat.

- fată de 10 ani, din Iran
- familie de refugiați
- un băiat de 10 ani, din Deșertul Sahara
- fată care nu frecventează școala
- un băiat înfiat
- un cuplu cu doi copii, din România
- fată neglijată de părinți
- un băiat care trăiește pe străzi, în India
- un copil de acum 100 de ani, din România
- un băiat de 10 ani, din Australia

4 **Citește mărturiile copiilor, așa cum le-a scris fiecare în jurnalul său.**

- Descoperă ce determină perspectiva diferită a fiecăruia.
- Identifică ce drepturi ale celor doi copii îți aduc în atenție cele două mărturii.
- Propune câte o acțiune la nivelul clasei pentru a oferi tuturor șanse egale la dezvoltare.

Jurnalul meu drag,

Excursie la mare cu autocarul. Rău de mașină. Gălăgia colegilor. Baie în apa mării. Cei mai mulți colegi holbându-se la pielea mea neagră. Bogdan care m-a întrebat dacă mă descurc să înot. A înotat aproape de mine, ca un salvamar! Prosopul uitat în cameră. Frigul de pe plajă când am ieșit din apă. Maria venind aproape cu halatul de baie pentru mine. Apoi volei pe plajă. Fete și băieți jucând împreună. Multe lovituri câștigătoare. Nimeni nu și-a mai amintit de pielea mea de altă culoare!

Florina

Prietene cu foi albe,

Am supraviețuit primei excursii la mare cu noii colegi. M-am bucurat mult că am văzut Marea Neagră pentru prima dată. Ieșirea pe plajă a fost un prilej de râsete la adresa mea. Mă așteptam. Nu purtam un șort special pentru baie, ci pantalonii scurți de la educație fizică. Radu a făcut baie tot în șortul de la sport, dar nu pentru că nu ar fi avut slip. S-a comportat ca un adevărat prieten. Nici pe Codrin nu l-au interesat hainele mele. Ne-am simțit foarte bine când am înotat împreună până unde ne-a spus domnul diriginte.

Stelian

În manualul digital

- Analizează ponderea pe care o au drepturile de protecție în cadrul *Convenției*.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Teatrului*.

Jurnalul drepturilor mele

*Scrie în **Jurnal** despre dreptul pe care ești hotărât/hotărâtă să-l promovezi, astfel încât toți copiii să aibă șansa de a-și atinge potențialul.*

4 Eu și drepturile mele

EVALUARE

1 **Asociază drepturile copiilor cu responsabilitățile pe care le au aceștia.**
Pune în corespondență fiecare drept cu responsabilitățile potrivite.

Am dreptul ...	Am responsabilitatea ...
I. de a fi protejat și în siguranță	a) să folosesc resurse care nu îmi dăunează, de pe internet, din școală, biblioteci sau librării
II. la educație	b) să protejez mediul, să folosesc chibzuit resursele
III. să trăiesc într-un mediu curat	c) să învăț, să mă străduiesc cât pot mai bine
IV. la participare	d) să nu discriminez, să-i tratez corect pe ceilalți
V. la tratament egal	e) să mă implic cu idei și acțiuni și să respect părerea celorlalți
VI. la îngrijirea sănătății	f) să le permit și altora să-și promoveze cultura și limba maternă
VII. la propria cultură	g) să am grijă de mine, să iau tratamentul prescris
VIII. de a mă informa	h) să îi protejez și să-i respect pe ceilalți

Total ex. 1: 4 puncte
8 x 0,50 puncte

I.	
II.	
III.	
IV.	
V.	
VI.	
VII.	
VIII.	

2 **Alege acțiunile care reflectă manifestarea dreptului la participare.**
Încercuiește litera corespunzătoare modului în care consideri potrivit să îți exerciți dreptul de participare.

I. Copiii se pregătesc să voteze pentru a decide cum va fi sărbătorită *Ziua Școlii*.
a) Nu te deranjează, așa că votezi și tu.
b) Îți întrebi prietenii și decizi să votezi ca ei.
c) Te informezi care sunt ideile și o votezi pe cea mai potrivită, în opinia ta.

II. Un coleg vecin trimite mesaje supărătoare unei colege de etnie romă.
a) Nu ești prieten cu fata, așa că nu te implici.
b) Vorbești cu vecinul tău și îi ceri să nu mai facă acest lucru.
c) Spui colegei cine este cel care trimite mesajele.

III. Profesoara de limba engleză pregătește în timpul orei elevii care participă la olimpiadă, neglijându-i pe ceilalți copii.
a) În ora de engleză alegi să îți rezolvi alte teme.
b) Discuți cu alți colegi ceea ce ai observat.
c) În mod politicos, îi spui profesoarei părerea ta, susținută de argumente.

IV. La ora de geografie, profesorul este mai permisiv, iar câțiva colegi își prelungesc întotdeauna pauza.
a) Le spui colegilor ce au de pierdut în situația în care lipsesc.
b) Te asociezi cu ei pentru a beneficia de o pauză mai lungă.
c) Nu te deranjează că unii colegi nu intră la oră.

Total ex. 2: 2 puncte
4 x 0,50 puncte

3 **Alcătuiește un text de 8-10 rânduri, în care să argumentezi dacă ești PRO sau CONTRA expresiei populare: *Nevoia învață pe om și nuiaua pe copil.***
Menționează:
a) *drepturile la care face referire proverbul;*
b) *trei argumente pro sau contra;*
c) *cum poți acționa pentru a convinge opinia publică de corectitudinea/incorectitudinea acestei credințe populare.*

Total ex. 3: 3 puncte
a. 1 x 0,50 puncte
b. 3 x 0,50 puncte
c. 1 x 1 punct

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

UNITATEA 5

APĂR ȘI PROMOVEZ DREPTURILE COPIILOR

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✔ Analizezi cazuri care privesc drepturile copilului.
- ✔ Formulezi soluții alternative la situații specifice din sfera drepturilor copilului.
- ✔ Elaborezi propuneri de proiecte de intervenție pentru apărarea/promovarea unor drepturi ale copilului.
- ✔ Participi activ la punerea în practică a proiectului ales, potrivit responsabilităților asumate.
- ✔ Elaborezi materiale informative pe parcursul și la finalul proiectului.

Portofoliu

CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 7 apr. – *Ziua Mondială a Sănătății* (CDC, *art. 24*)
- 22 apr. – *Ziua Internațională a Planetei Pământ* (CDC, *art. 24, 29*)
- 29 apr. – *Ziua Internațională a Dansului* (CDC, *art. 31*)
- 15 mai – *Ziua Internațională a Familiei* (CDC, *art. 7, 9, 10*)
- 21 mai – *Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare* (CDC, *art. 13*)
- 1 iunie – *Ziua Internațională a Copilului* (CDC, *toate articolele*)
- 4 iunie – *Ziua Internațională a Copiilor Nevinovați Victime ale Agresiunii* (CDC, *art. 19, 39*)

5 Copilărie cu nori

Drepturile copiilor aflați în situații de risc

Descopăr!

1 Citește câteva extrase din rapoartele unor instituții care protejează drepturile copilului.

Un raport **UNICEF** din 2016 menționează că au sosit în Europa 2,4 milioane de copii refugiați, ca urmare a conflictului din Siria.

Un raport din 2016 al **Organizației Salvați Copiii** subliniază faptul că, în România, într-un singur an, s-au întocmit 1 531 de acte de naștere în baza hotărârilor judecătorești. Acest lucru a fost generat de nedeclararea copiilor la naștere.

Conform unui raport al **Asociației Telefonul Copilului**, în anul 2016 s-au înregistrat 4 565 de situații de abuz asupra copiilor (bullying, violență în familie, discriminare). Dintre acestea, 1 877 au fost cazuri de agresiune fizică.

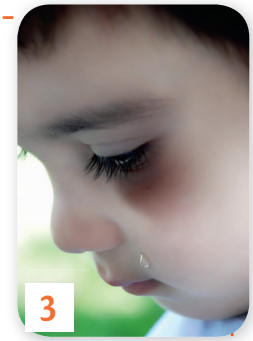

Conform datelor oficiale, peste 85 000 de copii din România au unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate. Copiii rămași acasă se pot confrunta cu probleme emoționale, sociale sau educaționale. De asemenea, absența părinților limitează copiilor accesul la serviciile de sănătate.

Analizez!

2 Analizează fiecare situație prezentată, folosind schema de mai jos.

- Stabilește care sunt categoriile de copii ale căror drepturi sunt în pericol.
- Selectează articolele din *Convenția cu privire la Drepturile Copilului* la care se face referire în fiecare situație.

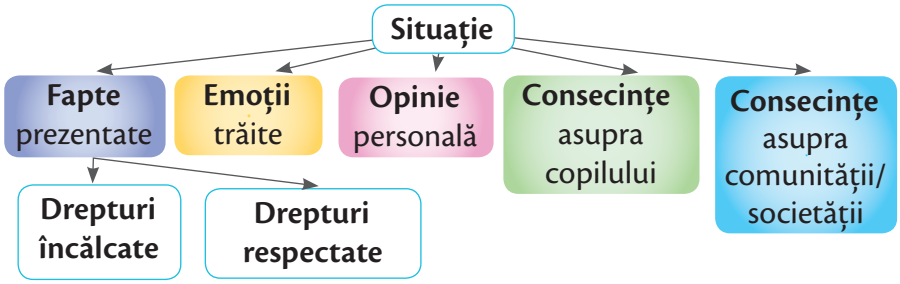

3 Discută cu părinții și află în ce constă protecția socială de care beneficiezi.

4 Completează lista copiilor aflați în situații de risc:

- *copii din zone de conflict*
- *copii abuzați*
- *copii fără acte de identitate*
- *copii care aparțin unor minorități*
- *copii cu dizabilități*
- *copii din medii rurale defavorizate*
- *copii infectați cu HIV/SIDA*
- ...

- Cum te poți implica pentru a le oferi un sprijin acestor copii?

Înțeleg!

Nu toți copiii din lume beneficiază de drepturile stabilite prin *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*. De aceea, multe dintre drepturile copilului au rol de protecție.

Nu uita! Atunci când citești sau privești știri despre copii aflați în situații critice, discută despre aceștia cu adulții în care ai încredere. Exprimă-ți opinia și emoțiile. Informează-te și din alte surse în legătură cu situațiile respective.

Aplic!

5 **Citește apoi discută, în pereche, cele două știri:**

a) Șahul este unul dintre puținele sporturi pe care le pot practica persoanele cu deficiențe de vedere de la egal la egal cu persoanele tipice (fără dizabilități).

Pentru a juca, este nevoie de câteva adaptări: pătratele albe sunt mai joase, pe când cele negre mai ridicate, iar piesele negre au o asperitate pentru a fi recunoscute tactil.

b) La sfârșitul anului 2013, în România erau peste 70 000 de copii cu dizabilități. Dintre aceștia, peste 40% nu mergeau la școală și doar o treime frecventau școala de masă.

- Care sunt aspectele comune abordate în ambele știri? Dar cele diferite?
- Elaborează o listă cu adaptările existente pentru copiii cu dizabilități în școala/comunitatea în care trăiești.
- Elaborează o listă cu adaptările necesare. Compară cele două liste. Ce constați?
- Cui te poți adresa în cazul în care aceste adaptări lipsesc?

Mă implic!

În cele mai multe zile, ești singur(ă) în bancă. Colegul tău vine rar la școală, iar ultima dată când a venit, ți-a spus:

> *De la un timp, mama este bolnavă continuu. Am început să șterg parbrizele mașinilor la semafoarele din intersecții pentru ceva bani de mâncare. Mama e mult mai mulțumită acum când aduc bani în casă și nu mă mai lovește. Nu cred că o să ne vedem curând!*

- Scrie o scrisoare pentru a-l convinge să nu renunțe la școală.
- Cum ai putea fi de ajutor?

În manualul digital

- Descoperă poveștile unor copii aflați în situații de risc în diverse părți ale lumii.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Sănătății*.

Jurnalul drepturilor mele

*Adună în **Jurnal** articole sau știri care au în atenție copii aflați în situație de risc. Rescrie o poveste cu final fericit inspirată dintr-un astfel de articol.*

5 Împreună ne apărăm drepturile

Instituții care apără și promovează drepturile copiilor

Descopăr!

1 Citește gândurile elevilor după ce au ascultat fragmentul următor la ora de limba română.

La întoarcerea mea în țară ... am găsit casa părintească completă ... Porojan singur lipsea, căci fugise a doua zi după plecarea mea la Paris și nu se mai întorsese la stăpâni de frica zgardei cu coarne de fier și mai cu seamă de groaza polițaiului Urzică, prin mâinile căruia era obicei să treacă toți țiganii leneși, tâlhari sau prea iubitori de libertate ... După moartea părinților mei, am eliberat toți robii noștri, voind, astfel, să recunosc amicia lui Porojan pentru mine ...

(*Vasile Porojan*, după Vasile Alecsandri)

Să tratezi pe cineva nedrept pentru că are pielea diferită de a ta înseamnă rasism. Am discutat cu doamna profesoară.

Când am văzut cum se poartă toți cu Gelu, le-am spus să înceteze. Altfel, ar fi crezut că sunt de acord cu atitudinea lor!

Ce bine că m-am născut într-o perioadă în care mă bucur de dreptul de a nu fi discriminată. Există chiar un Consiliu Național de Combatere a Discriminării!

Am crezut că toată lumea de la școală o să mă privească ciudat de când stau într-un Centru de Plasament, și nu cu familia. Asistenții sociali m-au ajutat să îmi depășesc teama.

Când m-au strigat Coloratul pe holurile școlii, m-am simțit ca Porojan. Nu a fost nevoie să mă împingă sau să mă ignore. Noroc că în școală funcționează Comisia împotriva violenței!

Toți facem parte dintr-o singură rasă: rasa umană!

Analizez!

2 Discută, în pereche, ce emoții ai trăit tu atunci când ai citit fragmentul de mai sus.

- Exprimă grafic sentimentele și ideile tale, apoi prezintă-le în fața clasei.

3 Descoperă în text referirile la persoane sau organizații care militează pentru apărarea și promovarea drepturilor copilului.

- Caută referiri despre alte organizații care promovează drepturile copiilor, așa cum apar în extrasele din rapoartele din lecția anterioară.
- Listează, în grup, ce alte organizații de acest fel mai cunoști.

4 Citește articolul 4 al *Convenției* cu privire la Drepturile Copilului:

Statul se obligă să facă totul, în măsura posibilităților pe care le are, ca să implementeze articolele Convenției.

- Ce înțeles are pentru tine acest articol?
- Identifică trei argumente în sprijinul ideii că în România sunt respectate drepturile copiilor.

Exemplu:

În România se aplică Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Înțeleg!

Pentru a se asigura că toate drepturile tuturor copiilor sunt respectate, fiecare stat care a semnat *Convenția*, inclusiv România, adoptă legi, alocă resurse, înființează instituții pentru promovarea și protecția drepturilor copilului.

ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE

- SAVE THE CHILDREN 1919
- ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE (ONU) 1945
- FONDUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU COPII (UNICEF) 1946
- ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII (OMS) 1948

INSTITUȚII ȘI ORGANIZAȚII NAȚIONALE

GUVERNAMENTALE

- PARLAMENT
- GUVERN
- MINISTERE (Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe)
- AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI ȘI ADOPȚIE

NEGUVERNAMENTALE

- UNICEF ROMÂNIA (unicef.ro)
- SALVAȚI COPIII ROMÂNIA (salvaticopiii.ro)
- FEDERAȚIA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE PENTRU COPIL include fundații, asociații și organizații care militează pentru drepturile copilului (fonpc.ro)

Unele state nu au resurse financiare suficiente pentru implementarea tuturor drepturilor. Astfel, *Convenția* acceptă ca unele drepturi să fie realizate treptat, în măsura posibilităților statului, cu excepția dreptului la viață, la opinie, la liberă exprimare, la asistență medicală, la protecție împotriva exploatării.

Aplic!

5 **Discută, în grup, ce simbolizează sculptura de la intrarea în secretariatul Organizației Națiunilor Unite din New York.**

6 **Privește sigla UNICEF. Ce îți sugerează aceasta?**

7 **Realizează, în pereche, un interviu cu o persoană implicată în apărarea drepturilor copilului. Poate fi un funcționar din cadrul instituțiilor din comunitate, un profesor, un asistent social sau unul dintre părinții tăi.**

Continuă lista de întrebări:

- Ce părere aveți despre respectarea drepturilor copilului în școala/comunitatea dumneavoastră?

8 **Discută, în grup, care sunt situațiile în care poți apela Telefonul Copilului!**

Mă implic!

Propune, în pereche, cât mai multe modalități prin care poți face cunoscute drepturile copiilor în comunitatea ta, pornind de îndemnul din articolul 42 al Convenției:

Ai dreptul să-ți cunoști drepturile!

- Care pot fi persoanele, instituțiile și organizațiile partenere?

În manualul digital

- Descoperă cum au luat ființă și pentru ce obiective militează ONU și UNICEF.
- Identifică ce instituții și organizații care promovează drepturile copilului activează în comunitatea ta.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Planetei Pământ*.

Jurnalul drepturilor mele

*Desenează în **Jurnal** un simbol care să reprezinte o nouă instituție care apără drepturile copilului. Creează un slogan convingător!*

5 Proiectul educațional

Alegerea temei proiectului și debutul fișei de proiect

Descopăr! Analizez! Aplic!

1 Alege o problemă care te preocupă!

- Reflectează asupra respectării drepturilor copilului din perspectiva vieții tale, a familiei, în clasa și școala ta, în comunitatea în care trăiești.
- Reține o idee, un aspect, o nevoie care te preocupă, astfel încât drepturile tale și ale copiilor din școala sau comunitatea ta să fie respectate și promovate.

Exemple
- *Ideile mele nu sunt luate în considerare în școală!*
- *Nu am timp pentru teme pentru că muncesc în gospodărie!*

2 Află ce îi preocupă pe cei din jurul tău!

- Participă la o discuție în cadrul căreia să fie generate cât mai multe idei.
- Notează pe tablă cât mai multe idei.

Cum?
- *Aplic chestionare tuturor copiilor din școală.*
- *Organizez întâlniri cu toți copiii de la clasa a IV-a la a VIII-a.*

3 Organizează informația obținută pe categorii de probleme!

Exemple

Drepturi încălcate copiilor din școală și comunitate
- la un mediu curat
- la protecție împotriva muncii
- de a nu fi discriminat(ă)
- de a fi apărat(ă) împotriva violenței
- la activități culturale

Categorii de copii aflați în dificultate în școală/comunitate
- copii cu dizabilități
- copii aparținând minorităților
- copii exploatați prin muncă
- copii abuzați/bullying

4 Decide criterii de selecție!

- Stabilește, împreună cu toți colegii și colegele, diferite criterii pentru a selecta problema de interes pentru clasa ta.

Exemple
- *Este o problemă a clasei, a școlii sau a comunității?*
- *E semnificativă pentru respectarea drepturilor copiilor?*

5 Stabilește problema de interes!

- Decide, împreună cu toți colegii, pornind de la categoriile de probleme și criteriile enunțate, care este problema pe care doriți să o soluționați.

Cum?
- *Organizați un proces de vot prin care fiecare elev își exprimă opțiunea.*
- *Optați pentru realizarea unei liste scurte, cu maximum trei probleme, apoi votați!*

Înțeleg!

Un **proiect** reprezintă o modalitate de rezolvare a unei probleme, urmărind o succesiune de activități, într-o anumită perioadă de timp, cu implicarea mai multor resurse (umane, materiale, financiare). Pentru a desfășura un proiect pentru respectarea sau promovarea drepturilor lor, copiii se pot organiza singuri sau își pot căuta parteneri. Ei pot colabora cu alți copii, cu persoane din comunitate, cu instituții guvernamentale sau organizații neguvernamentale.

6 Investighează problema aleasă!

- Discută, în grup, cum poți afla cât mai multe informații utile.

Cum?

- *Întreabă autoritățile sau specialiștii.*
- *Caută informații în presă, pe internet sau la biblioteca școlii.*

- Formulează cel puțin trei întrebări, după exemplul de mai jos:

Exemplu

Ca urmare a unui accident, fratele meu nu-și mai poate folosi picioarele. Acela a fost momentul în care mi-am dat seama că are nevoie de echipamente speciale și facilități. Atunci m-am hotărât să mă implic, pentru el și pentru cei asemenea lui. Pentru a decide direcțiile de acțiune, am investigat problema:

Cum?

- *Cât de ușor poate o persoană în scaun cu rotile să folosească transportul în comun? Poate să îl folosească independent?*
- *Cum poate o persoană cu dizabilități motorii să fie autonomă în localitate (la magazine, la școală, la bibliotecă, la toaleta publică)?*
- *Care sunt posibilitățile de recuperare fizică sau de a face sport?*

7 Propune un logo!

Pentru ca un mesaj să aibă un impact puternic, are nevoie de un LOGO, adică un simbol grafic care reprezintă tema aleasă. Logoul însoțește fiecare material realizat în cadrul proiectului. Un logo bine ales spune o poveste fără cuvinte.

- Analizează logourile din dreapta paginii. Discută, în pereche, pentru ce teme ar fi potrivite.
- Elaborează, în grup, logoul proiectului clasei voastre.

8 Explorează denumirea proiectului!

- Propune, apoi analizează, în pereche, denumirile proiectelor colegilor/colegelor.

Exemple

INTERZIS VIOLENȚEI!
NU RENUNȚA SĂ VISEZI!
COPIL CA TINE SUNT ȘI EU!

În manualul digital

- Citește despre campaniile organizate de Ministerul Educației în parteneriat cu diferite organizații neguvernamentale.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Dansului.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează **Jurnalul** cu alte trei teme de reflecție privind respectarea sau promovarea drepturilor copilului în comunitatea ta.*

5 Proiectul educațional

Realizarea fișei de proiect (1)

Descopăr! Analizez! Aplic!

1 Stabilește denumirea proiectului și logoul!

În procesul de alegere a temei proiectului ai aflat mai multe detalii despre acesta, ai realizat un logo, ai propus o denumire.

- Decide împreună cu toți colegii care este cea mai potrivită denumire a proiectului clasei.

Cum? • *prin vot; prin concurs cu juriu …*

2 Decide cine sunt inițiatorii proiectului!

- Proiectul poate fi inițiat de **elevii clasei**, împreună cu profesorii, părinții și alte persoane resursă din comunitate.
- Proiectul poate fi organizat în parteneriat:
  - cu altă clasă din școală
  - cu o clasă din altă școală (din localitatea ta sau din altă localitate)

În cazul în care proiectul se organizează în parteneriat, toate deciziile referitoare la acesta se iau împreună.

- Dezbateți ideea realizării proiectului cu/fără partener și stabiliți concluzia.
- În cazul desfășurării proiectului cu un partener, completează lista cu toate aspectele pe care le implică:

Exemple
- *Întâlniri de lucru față în față*
  - *necesită o sală pentru discuții*
- *Discuții online*
  - *necesită calculatoare conectate la internet*

3 Stabilește care sunt beneficiarii proiectului (grupurile țintă)!

Prin problema propusă spre rezolvare, proiectul se poate adresa unor grupuri diferite.

Exemple
- *elevi, părinți*
- *membri ai comunității școlii*
- *membri al comunității locale*

- Discută, în grupuri de câte patru elevi, care sunt grupurile-țintă pe care le vizează proiectul propus de clasa ta.
- Observă afișul campaniei propuse în octombrie 2015 de către Ministerul Educației și Cercetării Științifice împreună cu UNICEF, pentru eliminarea violenței verbale în școală. Analizează, în pereche, cui se adresează și ce își propune acest proiect.

Înțeleg!

Realizarea unui proiect impune o activitate de planificare și organizare foarte riguroasă.
Proiectarea întregii activități ia forma unei **fișe de proiect** care răspunde la multiple întrebări:

- Ce probleme ne preocupă?
- Cu ce scop realizăm proiectul?
- Cui ne adresăm?
- Ce activități putem desfășura?
- Cine este responsabil?
- Ce resurse avem la dispoziție?
- Cum știm dacă ne-am îndeplinit scopul?

4 Formulează scopul proiectului!

Scopul proiectului depinde foarte mult de nevoia din care s-a născut acesta.

Exemple *Dacă în școală nu există uniformă și ați constatat că sunt cazuri de hărțuire verbală (bullying) pornind de la acest aspect, proiectul poate avea ca scop:*
Eliminarea comportamentelor de bullying și realizarea unui climat de siguranță în școală.

- Formulează, într-un grup de 4-6 colegi/colege, scopul proiectului clasei voastre.

5 Stabilește perioada de desfășurare!

Proiectul debutează cu întâlnirea pentru alegerea temei și planificarea sa. Durata depinde de scopul pe care și l-a propus.

Exemple *Dacă proiectul își propune eliminarea comportamentelor de bullying și un climat de siguranță pentru toți copiii, acesta se poate întinde pe o durată mai mare, de exemplu pe întregul an școlar.*

- Discutați și decideți împreună durata proiectului propus.

6 Identifică parteneri care să se asocieze proiectului!

Pentru a convinge un public cât mai larg de mesajul proiectului, poți alege să ai un partener.

Exemple

- *În 2016, campaniei* **Stop violenței asupra copiilor** *i s-a asociat David Beckham, ambasador UNICEF al bunăvoinței. Fotbalistul, cunoscut pentru tatuajele sale, a transmis printr-un videoclip ideea că violența lasă urme de neșters asupra copiilor, așa cum o fac tatuajele.*
- *Pentru a sensibiliza un număr cât mai mare de persoane, poți alege drept parteneri instituții care emit mărci poștale/timbre/cărți/reviste.*

- Participă la o discuție pentru a genera cât mai multe idei în legătură cu posibili parteneri pentru proiectul clasei.

În manualul digital

- Caută videoclipul campaniei *Stop violenței asupra copiilor* care îl are ca protagonist pe fotbalistul David Beckham.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Familiei.*

Jurnalul drepturilor mele

Completează ***Jurnalul*** *cu impresii personale după vizionarea videoclipurilor unor campanii pentru promovarea drepturilor copiilor.*

5 Proiectul educațional

Realizarea fișei de proiect (2)

Descopăr! Analizez! Aplic!

1 Stabilește activitățile utile pentru atingerea scopului!

Stabilirea activităților din cadrul proiectului reprezintă o etapă importantă și detaliată de planificare.

- Realizează o galerie cu toate propunerile de activități pentru proiectul clasei, apoi participă la un tur al galeriei.
- Discută, în pereche, despre activitățile care vi se par cele mai potrivite pentru atingerea scopului proiectului propus.
- Stabilește cu întreg grupul două activități semnificative care să ducă la realizarea scopului proiectului propus.

2 Stabilește subactivitățile și componentele fiecăreia!

Fiecare activitate se poate compune din mai multe activități.

- Analizează exemplul de mai jos, urmărind fiecare subactivitate cu toate componentele fiecăreia.

Exemple

Activitate/Componente	**Subactivități**		
Elaborarea unui cod anti-bullying	**1. Formularea comportamentelor de bullying**	**2. Realizarea unei zone anti-bullying în școală**	**3. Realizarea unor întâlniri cu profesorii și copiii pentru promovarea politicii anti-bullying**
Produse realizate	Listă de comportamente inadecvate	Amenajarea unei zone de afișaj Completarea zonei cu materiale specifice	Copii tipărite ale codului realizat Fluturași, pliante, broșuri pentru elevi
Resurse necesare	Computer Resurse informaționale	Panou de plută Materiale consumabile	Invitație la întâlnire Sală de întâlnire rezervată
Responsabili	Grup 1 Școala 1	Grup 2 Școala1	Grup 3 Școala 1
Inițiatori-colaboratori	Grup 1 Școala 2	Grup 2 Școala2	Grup 3 Școala 2
Termen de realizare	Săptămâna 1	Săptămânile 1 și 2	Săptămânile 3 și 4
Criterii de realizare a scopului	Formularea clară a comportamentelor	Completarea panoului cu materiale utile	Minimum o întâlnire pentru fiecare serie de elevi din școală

Înțeleg!

Proiectele se realizează prin intermediul activităților, al subactivităților și al componentelor acestora:

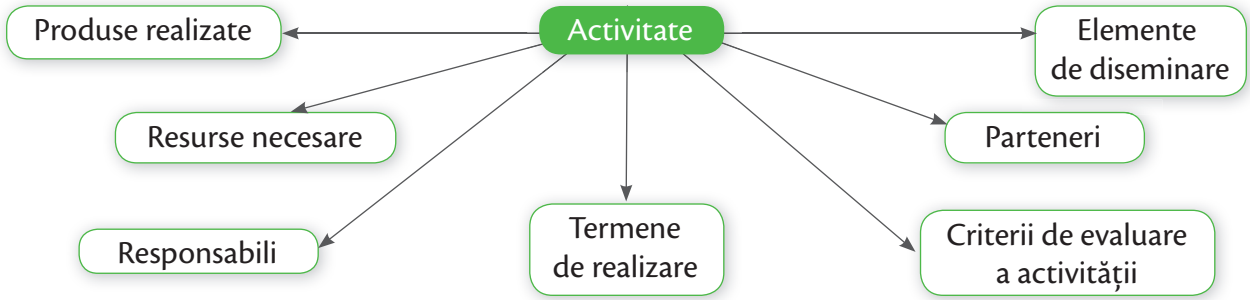

3 Decide produsele fiecărei activități/subactivități!

Pentru fiecare subactivitate, sunt stabilite produsele ce urmează a fi realizate.

Exemple

- *Amenajarea unei zone de afișaj în școală, pentru semnalizarea faptului că este o școală cu toleranță zero față de bullying, implică:*
  - *Realizarea logoului cu numele proiectului.*
  - *Confecționarea unor panouri de afișaj; decorarea lor.*
  - *Realizarea de materiale cu informații utile (fluturași, pliante).*
- Continuă lista produselor care ar putea fi create în cadrul unui proiect.

Exemple

- *o expoziție, un număr al revistei școlii, o secțiune pe site-ul școlii, un eveniment pe pagina de facebook a școlii, un material video, un cântec, o scrisoare către autorități/instituții*
- Decide, în grup, care sunt produsele pe care vă propuneți să le realizați pe parcursul fiecărei activități din cadrul proiectului.
- Stabilește cine este responsabil pentru realizarea fiecărui produs și care sunt termenele de realizare.

Exemple

NU EȘTI SINGUR!

Cum să reacționezi când ești victima unor comportamente de bullying?

- Pleacă de lângă agresor/agresoare!
- Exersează răspunsuri verbale care nu exprimă frica!
- Nimeni nu merită să fie discriminat. Ai încredere! ...

IA ATITUDINE!

Cum să lupți împotriva comportamentelor de bullying pe care le observi în jurul tău?

- Nu ignora când observi un astfel de comportament!
- Spune adulților în care ai încredere ce s-a întâmplat! ...

- Completează un tabel similar celui de la pagina anterioară.

În manualul digital

- Citește despre diferite campanii propuse de organizații negu-vernamentale pentru promovarea drepturilor copilului.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare.*

Jurnalul drepturilor mele

*Concepe în **Jurnal** un produs prin care să diseminezi rezultatele pro-iectului derulat.*

5

Proiectul educațional

Derularea și evaluarea proiectului

Descopăr! Analizez! Aplic!

1. DERULAREA PROIECTULUI

- **Implică-te în realizarea proiectului clasei!**
  - Participă la realizarea sarcinilor în variate **forme**:
    - individual
    - în perechi
    - în grupuri mici

- **Reflectează asupra modalității în care ești eficient(ă) și te implici cel mai bine în activitatea grupului.**
  - Identifică propriile **calități și abilități.**
    - *a) Sunt foarte talentat la desen. Voi realiza decorurile.*
    - *b) Mă pricep la calculator. Voi tehnoredacta materialele grafice.*
    - *c) Sunt foarte convingătoare. Pot să umplu sala de întâlnire cu un public numeros.*
    - *d) Mie îmi place să comunic. Am să vorbesc publicului.*

- **Decide care sunt abilitățile tale care te recomandă să te ocupi de anumite aspecte în cadrul proiectului. Asumă-ți responsabilitatea!**
  - Participă activ la discuții cu întregul grup.
  - Implică-te în **consultările cu partenerii** de proiect.
  - Alocă **timp** pentru desfășurarea activităților.

- **Amintește-ți caracteristicile unui discurs persuasiv!**
  - Exersează prezentarea pe care o ai de împărtășit colegilor din grupul mic sau întregului grup, ținând seama de câteva indicații:

    - Privește către audiență!
    - Vorbește fără întreruperi!
    - Modulează vocea!
    - Stai cu spatele drept!
    - Vorbește tare!
    - Folosește cuvinte și expresii cu impact emoțional!
    - Vorbește clar!
    - Nu vorbi prea repede!
    - Introdu momente de suspans, precum o întrebare!

Înțeleg!

Etapa de desfășurare a proiectului constă în transpunerea în practică a activităților propuse și planificate detaliat în fișa de proiect.
Evaluarea proiectului se realizează continuu, pe parcursul, dar și la finalul proiectului. Astfel, proiectul este un instrument de învățare și de autoevaluare.

2. EVALUAREA PROIECTULUI

- **Analizează rezultatele, după desfășurarea proiectului clasei.**
  - Discută cu întregul grup, după următorul plan de întrebări:

Despre planificarea și desfășurarea proiectului
- Cum apreciezi desfășurarea fiecărei activități? Dar impactul ei asupra grupului-țintă?
- Scopul proiectului a fost atins? Cum poți dovedi?
- Ce probleme de organizare ai întâmpinat? Care au fost punctele tari/slabe ale organizării?
- Ce ai organiza diferit pentru un impact mai mare asupra grupului-țintă?

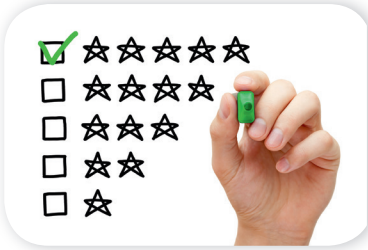

  - Autoevaluează contribuția ta la reușita proiectului și impactul pe care l-a avut asupra ta. Te poți folosi de grila de întrebări de mai jos:

Despre tine ca inițiator al proiectului
- Ce cunoștințe ai dobândit? Ce abilități ți-ai exersat? Ce atitudini ai manifestat?
- În ce măsură ai reușit să te implici? De ce?
- Ce roluri și responsabilități ai avut? Le consideri ușor/dificil de realizat?
- Cum ai relaționat cu ceilalți colegi?
- Ce emoții ai trăit?

  - Oferă feedback asertiv folosind formula:
    - **Persoana I, număr singular**: Eu/Mie
    - **Argumentul convingător**: Pentru că/Deoarece
    - **Cuvinte care exprimă respect**: Te rog!/Mulțumesc!
    - **Interes pentru părerea interlocutorului**: Ar fi în regulă pentru tine?

În cadrul evaluării proiectului, procesul de oferire a feedbackului către toți cei implicați este esențial!

PASIV ? | AGRESIV? | ASERTIV?

În manualul digital

- Descoperă mai multe despre stilurile de comunicare pasiv, agresiv și asertiv.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Copilului.*

Jurnalul drepturilor mele

*Completează în **Jurnal** abilitățile pe care le-ai dobândit în procesul derulării acestui proiect.*

5 Apăr și promovez drepturile copiilor

RECAPITULARE

1 Amintește-ți ce ai învățat pe parcursul acestei unități, utilizând schemele de mai jos:

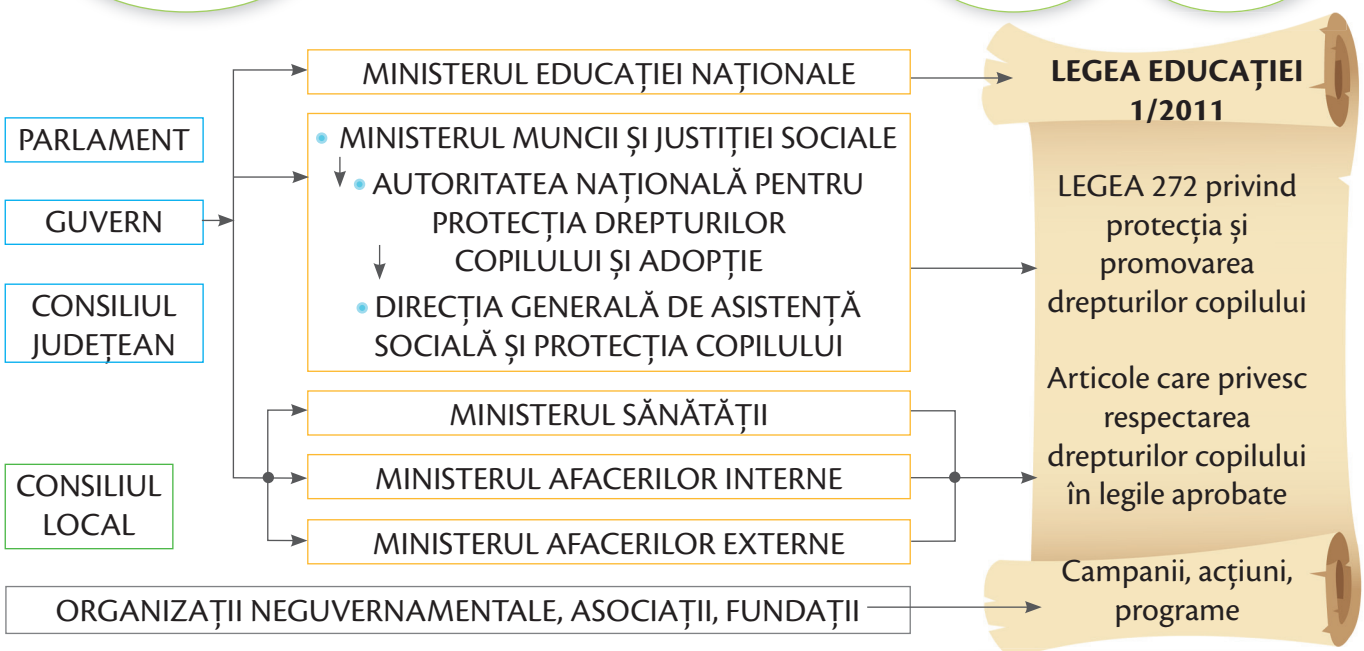

2 *Joc de rol.*

- Formează două sau mai multe grupuri de câte 3-4 copii care să reprezinte categoriile prezentate anterior (copii, instituție/organizație).
- Grupurile care reprezintă copiii descriu o problemă.
- Împreună cu instituțiile/organizațiile reprezentate de alte grupuri, propuneți un scurt proiect pentru soluționarea problemei.
- Aveți în vedere etapele implementării unui proiect.

Exemplu: *Copiii dintr-o anumită localitate se pot adresa Consiliului Local ridicând problema dreptului la un mediu curat și sigur în condițiile unor situații de vandalizare a spațiilor publice din localitate. Împreună cu reprezentanții Consiliului Local, pot organiza un proiect cu titlul* ***Arta îți îmbogățește viața!*** *în care una dintre acțiuni să fie realizarea unor desene cu graffiti. Partener în cadrul proiectului poate fi un artist plastic din comunitate sau o firmă de design.*

3 **Amintește-ți etapele unui proiect pe care îl poți iniția pentru rezolvarea unei probleme care îți afectează drepturile garantate de *Convenția cu privire la Drepturile Copilului.***

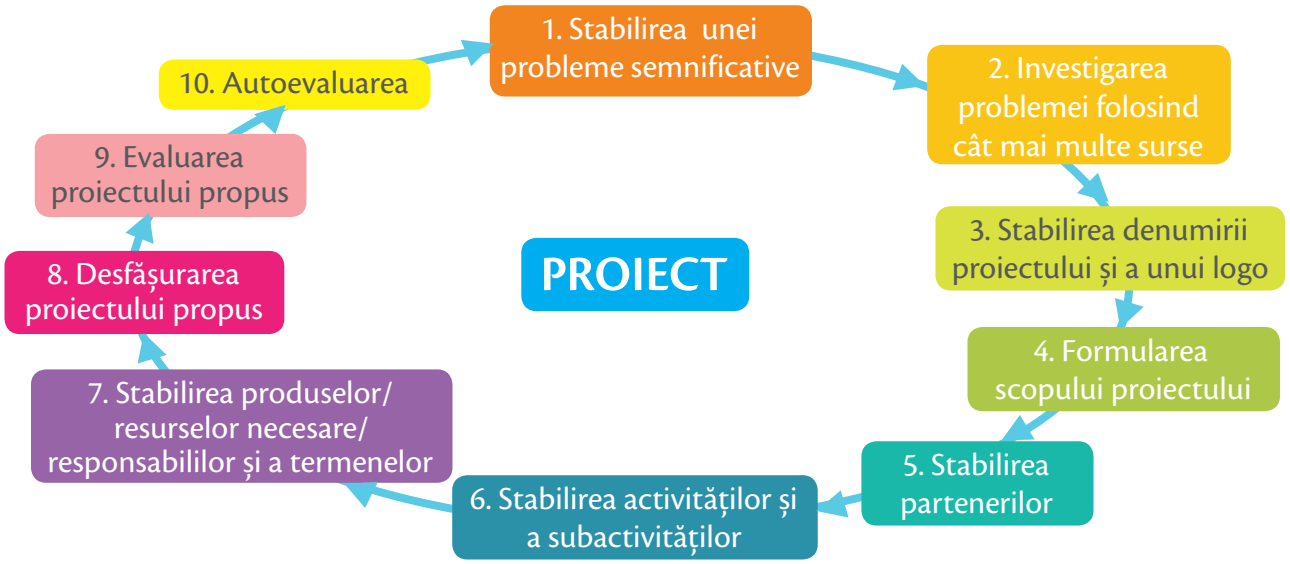

4 **Lucrează în pereche și formulează un mesaj cu impact emoțional împotriva diferitelor forme ale discriminării, pentru a promova articolul 2 al *Convenției*. Acesta poate lua forma unei melodii, a unui poem, a unui afiș!**

Statele semnatare ale Convenției se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite tuturor copiilor indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, naționalitate, apartenență etnică, origine socială, situație materială sau incapacitate fizică.

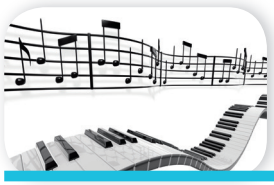

... Tu vei fi motivul să pot să o iau de la capăt! (Campanie trupa Voltaj)

Nu folosi cuvinte jignitoare atunci când te adresezi cuiva!

Nu sunt prieten cu agresorii!

5 **Lucrează în grup și enumeră toate mecanismele pe care le poți folosi în localitatea ta atunci când îți sunt încălcate drepturile. Verifică, ascultând opiniile celorlalte grupuri, dacă ai acoperit toate posibilitățile.**

ORA DE NET Este un proiect derulat de organizația *Salvați Copiii*. Acesta promovează siguranța pe internet.

Poți folosi linia de raportare esc_ABUZ atunci când în navigările tale întâlnești conținuturi periculoase sau nepotrivite pentru copii și adolescenți (de exemplu, imagini cu abuz sexual asupra copiilor, instigare la discriminare sau limbaj vulgar). Odată ce ai raportat, Poliția va interveni! http://oradenet.salvaticopiii.ro

În manualul digital

- Descoperă recomandări pentru a naviga în siguranță pe internet.
- Completează fila de calendar referitoare la *Ziua Internațională a Copiilor Nevinovați Victime ale Agresiunii.*

Jurnalul drepturilor mele

*Imaginează-ți că activezi pentru apărarea drepturilor copiilor. Scrie în **Jurnal** un scurt eseu despre motivația muncii tale și așteptările pe care le ai.*

5 Apăr și promovez drepturile copilului

EVALUARE

1 **Citește situațiile prezentate, apoi realizează corespondența dintre acestea, drepturile la care se face referire în fiecare situație, categoria de copii afectată și instituția/organizația care poate soluționa problema.**

Completează casetele după model.

I. Situații	II. Dreptul ...	III. Copii afectați	IV. Cine soluționează?
1. Colegii mai voinici de la clasa mea nu le permit celor din clasele mai mici să folosească terenul de joacă.	a) la educație	a) copii din zone rurale	a) Școala
2. La Ziua Școlii, momentul pregătit de copiii romi a fost programat ultimul, astfel încât cine dorea, putea să plece.	b) de a nu fi abuzat	b) copii aparținând minorităților	b) Ministerul Educației Naționale
3. Atunci când mă joc pe internet, îmi apar mesaje cu imagini și limbaj vulgar.	c) la acces la informație adecvată	c) orice copil	c) Proiectul *Ora de net*
4. Am aflat că un coleg nou-venit în clasă provine dintr-un centru de plasament. Am scris pe grup această informație, să știe toată lumea.	d) la relaxare	d) copii cu dizabilități	d) Consiliul Local
5. S-a organizat o excursie în săptămâna *Școala Altfel*, dar nu ni s-a permis să ne spunem opinia.	e) la nediscriminare	e) copii cu anumite caracteristici fizice	e) ONG-uri
	f) la protecție și viață privată	f) copii în situații de protecție specială	f) Telefonul Copilului
	g) la exprimarea opiniei		g) Consiliul Elevilor

Total ex. 1: 4 puncte
(4 x 1 punct)

I.	II.	III.	IV.
1	d	c	g
2			
3			
4			
5			

2 **Citește enunțurile referitoare la câteva etape ale derulării unui proiect.**
Completează enunțurile cu expresiile/cuvintele alăturate potrivite.

a) _____ este un simbol grafic care reprezintă tema aleasă și o diferențiază de alte teme de același fel. — pe parcursul

b) Un proiect poate fi inițiat de către elevii unei clase sau _____ cu elevii altor clase din școală sau din alte școli. — logoul

c) Activitățile și subactivitățile se stabilesc _____ formulării scopului proiectului. — în parteneriat

d) Evaluarea proiectului se realizează _____ și la finalul proiectului. — ulterior

Total ex. 2: 2 puncte
a – 0,50 puncte
b – 0,50 puncte
c – 0,50 puncte
d – 0,50 puncte

3 **Rememorează ultima plimbare în comunitate prin ochi de jurnalist și reflectează asupra a ceea ce ai observat referitor la încălcarea drepturilor copiilor. Scrie un text argumentativ de cel puțin 10 propoziții, în care să elaborezi o propunere de soluționare a problemei constatate.**

Ai în vedere următoarele aspecte:

a. Enunțarea problemei;

b. Respectarea a cel puțin patru elemente ale fișei de proiect;

c. Formularea a cel puțin trei argumente.

Total ex. 3: 3 puncte
a – 0,50 puncte
b – 1 punct
c – 1,50 puncte

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

UNITATEA 6

MĂ GÂNDESC LA DREPTURILE MELE!

Iată ce competențe vei dobândi pe parcursul acestei unități!

- ✓ Participi activ la dezbateri și proiecte cu scopul de a găsi soluții pentru probleme curente din viața de elev/elevă.
- ✓ Elaborezi o pagină web pe site-ul școlii cu aspecte practice privind apărarea drepturilor copilului.

Portofoliu

CALENDARUL DREPTURILOR COPILULUI

- 05 iunie - *Ziua Mondială a Mediului* (CDC, *art. 24)*
- 12 iunie – *Ziua Mondială Împotriva Muncii Copilului* (CDC, *art. 32)*
- 20 iunie – *Ziua Mondială pentru Refugiați* (CDC, *art. 22)*

6 Gândire critică și drepturile copilului

RECAPITULARE FINALĂ

1 **Reamintește-ți conceptele întâlnite pe parcursul anului școlar.**

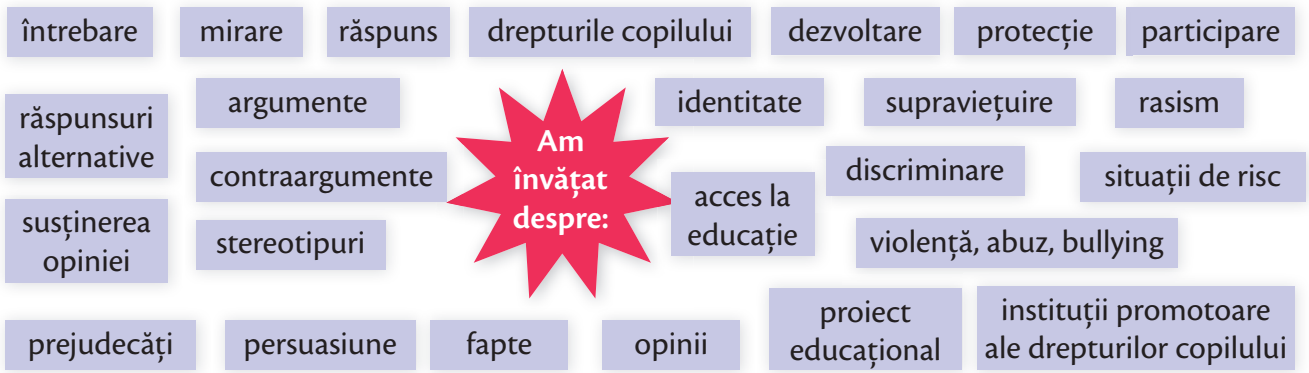

- Stabilește ce ai învățat nou despre drepturile copilului și gândirea critică pe parcursul clasei a V-a. Completează ultima coloană din tabelul inițiat la începutul anului școlar. Compară conținutul ultimelor două coloane. Ce ai vrut să știi? Ce ai învățat?

ȘTIU!	VREAU SĂ ȘTIU!	AM ÎNVĂȚAT!

- Stabilește care este cel mai important aspect pe care l-ai învățat. Argumentează alegerea ta!

2 *Joc concurs.* **Fiecare echipă are ca sarcină să exemplifice zece dintre conceptele de mai sus cu situații sau personaje întâlnite pe parcursul anului școlar, în realitate, în lecturile obligatorii sau cele suplimentare.**

Exemple:

- *Lizucăi, personajul din „Dumbrava minunată" de Mihail Sadoveanu, i se încalcă drepturile de protecție, dat fiind comportamentul mamei vitrege și al slujnicei acesteia.*
- *Romanul „Aventurile lui Huckleberry Finn", al lui Mark Twain, are ca subiect sclavia și rasismul.*

3 **Participă la o dezbatere între colegi, pentru a soluționa o situație întâlnită în școala ta.**

Exemplu:

– *Cu sau fără uniformă?*
sau
– *Nu particip la ora de religie. Ce pot face în acest timp?*

4 **Lucrează împreună cu toată clasa pentru a realiza o secțiune/o pagină pe site-ul școlii cu aspecte practice privind promovarea drepturilor copilului.**

Exemplu:

– *Cui te poți adresa în cazul încălcării drepturilor copilului?*

5 **Fiecare copil are dreptul la protecție atunci când este refugiat. Pe data de 20 iunie se celebrează Ziua Mondială pentru Refugiați.**

- Investighează care este situația refugiaților în România.
- Reflectează asupra motivului pentru care aceste persoane au nevoie de protecție specială.
- Argumentează răspunsul într-un scurt text, folosind cuvintele: vulnerabil, guvern, drepturi fundamentale.

Mă gândesc la drepturile mele!

EVALUARE FINALĂ

1 **Citește definițiile următoare.**
Asociază, în tabel, fiecare concept cu definiția corespunzătoare.

A. discriminare	**a)** Punctul de vedere al unei persoane, determinat de ceea ce simte sau crede, care nu poate fi verificat sau dovedit.
B. argumentare	**b)** Puterea de a convinge interlocutorul să creadă, să gândească sau să acționeze într-un anumit fel.
C. persuasiune	**c)** Modalitatea prin care susții sau respingi, cu dovezi, un punct de vedere pe o temă dată.
D. opinie	**d)** Tratamentul incorect aplicat unei persoane pentru că aparține unui anumit grup.

Total ex. 1: 2 puncte
(4 x 0,50)

A	B	C	D

2 **Observă imaginile următoare din perspectiva drepturilor copilului.**
Completează enunțurile astfel încât să evidențiezi ce drept le este respectat/încălcat copiilor.

A. Copiii au dreptul la _____ și _____ .
B. Copiii au dreptul la _____ în aer liber.
C. Copiilor li se încalcă dreptul la _____.

sănătate | relaxare | familie | educație

Total ex. 2: 1 punct
(4 x 0,25)

3 **Citește afirmațiile unor copii și justificările lor.**

A. *Râd de o colegă cu Sindrom Down pentru că nu vorbește clar.*

B. *Refuz să stau în bancă cu un coleg infectat cu HIV/SIDA, ca să nu mă îmbolnăvesc și eu.*

C. *Mă deranjează să stau în cameră cu Alina când mergem în excursie. E de la țară și nu știe să se distreze.*

D. *Nu joc fotbal în pauză cu George. Îi spun că am făcut deja echipele. Muncește mult acasă și e atât de obosit la școală, că nu ne-ar ajuta decât să pierdem meciul!*

a) *Stabilește categoria de copii în situație de risc corespunzătoare descrierii.*
b) *Combate fiecare comportament discriminatoriu la adresa copiilor în situații de risc, folosind un argument convingător.*

Total ex. 3: 3 puncte
a. – 1 punct (4 x 0,25)
b. – 2 puncte (4 x 0,50)

4 **Elaborează un text de 10-15 enunțuri, în care să analizezi viața ta din perspectiva respectării/încălcării drepturilor prevăzute în *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*.**
a) *Poți face referire la viața ta în familie, în școală, în comunitate.*
b) *Menționează cele mai importante două drepturi pentru tine în acest moment.*
c) *Argumentează-ți opinia privind alegerea celor două drepturi.*
d) *Propune un titlu potrivit.*

Total ex. 4: 3 puncte
a. – 1,50 puncte
b. – 0,25 puncte
c. – 1 punct
d. – 0,25 puncte

Se acordă 1 punct din oficiu. Total 10 puncte

Și eu am drepturi!

Convenția cu privire la Drepturile Copilului … pe înțelesul tău

1 Orice persoană sub vârsta de 18 ani are aceste drepturi.

2 Toți copiii beneficiază de aceste drepturi, indiferent cine sunt, unde locuiesc, ce fac părinții lor, ce limbă vorbesc, care este religia lor, dacă sunt băieți sau fete, din ce cultură provin, dacă au o dizabilitate, dacă sunt bogați sau săraci.

3 Toate acțiunile și deciziile adulților cu privire la copil trebuie să aibă în vedere interesul superior al acestuia.

4 Statele care au semnat *Convenția* se obligă să facă totul, în măsura posibilităților pe care le are fiecare, ca să implementeze articolele *Convenției*.

5 Statul trebuie să respecte drepturile și responsabilitățile părinților și ale celorlalți membri ai familiei în îndrumarea și orientarea ta, ca să-ți poți atinge potențialul.

6 Ai dreptul la viață, iar statul este obligat să facă tot ce este posibil să-ți asigure supraviețuirea și dezvoltarea.

7 Ai dreptul la un nume imediat după naștere, dreptul de a dobândi o cetățenie și dreptul de a-ți cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.

8 Ai dreptul la o identitate (nume, cetățenie, relații familiale). Nimeni nu-ți poate lua identitatea!

9 Ai dreptul de a locui cu părinții tăi, cu excepția cazului în care acest fapt nu este în interesul tău. Este dreptul tău să trăiești într-o familie iubitoare!

10 Dacă locuiești în altă țară decât părinții tăi, ai dreptul la reunificarea familiei și să-ți menții relația cu aceștia.

11 Statul trebuie să ia măsuri pentru prevenirea și combaterea transferării sau reținerii ilegale a copiilor în străinătate.

12 Ai dreptul să-ți exprimi liber propria opinie, iar aceasta să fie luată în considerare în probleme care te afectează.

13 Ai dreptul să cauți informații și să le împărtășești cu ceilalți prin discuții, desene, mesaje scrise, fără a încălca drepturile și reputația altora.

14 Ai dreptul la libertatea de gândire, conștiință și religie. Părinții sau reprezentanții legali sunt cei care te pot ajuta să distingi între bine și rău și să alegi ce este mai bine pentru tine.

15 Ai libertatea de asociere și de întrunire pașnică, adică poți să-ți alegi prietenii, să faci parte din diverse grupuri, atât timp cât prin acțiunile tale nu încalci drepturile celorlalți.

16 Ai dreptul la viață privată în familia, casa și în ceea ce privește corespondența ta.

17 Ai dreptul la informații din diverse surse (radio, televiziune, reviste, cărți, internet) care să contribuie la dezvoltarea ta socială, spirituală, morală, la sănătatea ta fizică și mentală. Adulții vor lua măsuri pentru a te proteja de informații neadecvate, care dăunează bunăstării tale.

18 Ai dreptul să fii crescut/crescută de părinții tăi, dacă acest lucru este posibil.

19 Ai dreptul să fii protejat/protejată împotriva oricăror forme de violență (vătămare sau abuz, fizic sau mental, abandon sau neglijență).

20 Ai dreptul la protecție și asistență specială din partea statului atunci când nu poți să trăiești împreună cu familia ta, în situații de tipul: plasament familial, adopție, plasarea în instituții speciale de îngrijire.

21 Poți fi adoptat numai în interesul tău! Astfel, dacă ești adoptat, ai dreptul să fii îngrijit și protejat ca să te dezvolți armonios.

22 Ai dreptul la protecție specială și ajutor dacă ești refugiat (adică ai fost obligat să-ți părăsești casa și să locuiești în altă țară).

23 Ai dreptul la îngrijiri medicale, educație și dezvoltare adecvate dacă ai nevoi speciale pentru a trăi o viață decentă și a te integra activ în societate.

24 Ai dreptul să te bucuri de cea mai bună stare de sănătate posibilă și să beneficiezi de servicii medicale și de recuperare. De asemenea, ai dreptul la apă potabilă, hrană nutritivă, un mediu curat și sigur, precum și informații care să te ajute să previi îmbolnăvirile.

25 În cazul în care ai fost dat în plasament în vederea îngrijirii, protecției sau tratamentului, autoritățile vor evalua periodic această măsură.

26 Ai dreptul la protecție socială (asistență și asigurări sociale).

27 Ai dreptul la un nivel de trai decent (hrană adecvată, îmbrăcăminte, o locuință sigură unde nevoile tale fundamentale pot fi îndeplinite).

28 Ai dreptul la o educație de calitate, la învățământ primar obligatoriu și gratuit și la învățământ secundar. Aplicarea măsurilor de disciplină va fi în acord cu drepturile și demnitatea copilului.

29 Ai dreptul la o educație care să-ți dezvolte personalitatea, abilitățile și care te pregătește pentru a fi cetățean responsabil al societății.

30 Dacă aparții unei minorități etnice, religioase sau lingvistice, ai dreptul la viață culturală proprie, să practici propria religie și să vorbești în propria limbă.

31 Ai dreptul la odihnă, activități recreative, joc și participare la activități culturale și artistice.

32 Ai dreptul să fii protejat împotriva muncilor dăunătoare care îți pot afecta sănătatea, educația sau dezvoltarea. Dacă muncești, ai dreptul să fii în siguranță și să fii remunerat corect.

33 Ai dreptul să fii protejat/protejată împotriva folosirii drogurilor sau a traficului de droguri.

34 Ai dreptul la protecție împotriva exploatării sexuale.

35 Nimeni nu are dreptul să te răpească sau să te vândă! Statul are obligația să prevină răpirea, vânzarea și traficul de copii.

36 Ai dreptul să fii protejat/protejată de orice formă de exploatare (conform articolelor 32, 33, 34, 35).

37 Nimeni nu are dreptul să te pedepsească într-un mod crud! Ai dreptul la protecție împotriva torturii, tratamentelor degradante și lipsirii de libertate.

38 Ai dreptul de a fi protejat/protejată în cazul conflictelor armate. Copiii sub vârsta de 15 ani nu pot fi obligați să se înroleze sau să participe la război.

39 Ai dreptul să primești ajutor, dacă ai fost rănit/rănită, neglijat/neglijată sau ai suferit rele tratamente.

40 Dacă ești bănuit sau acuzat de încălcarea legii (penale), ai dreptul să-ți exerciți drepturile elementare în toate fazele procesului intentat (asistență juridică, prezumția de nevinovăție până la stabilirea vinovăției, respectarea vieții private).

41 În cazul în care legile din țara ta sunt mai favorabile decât articolele acestei *Convenții*, se vor aplica acele legi.

42 Ai dreptul să-ți cunoști drepturile!

Dicționar social

- ***abuz*** – încălcarea unui drept, faptă nedreaptă
- ***autoritate*** – persoană sau instituție care are putere de decizie într-o situație sau problemă specifică
- ***bullying*** – comportament în care cineva, în mod intenționat și repetat, rănește, umilește o altă persoană
- ***catastrofă naturală*** – dezastru natural, eveniment cu urmări dezastruoase
- ***consens*** – înțelegere deplină, identitate de opinii
- ***convenție*** – acord, înțelegere între părți
- ***copil al străzii*** – copil sub 18 ani care trăiește pe stradă pentru o perioadă de timp, fără să beneficieze de mijloacele de existență și fără protecția părinților sau a altor adulți
- ***decizie*** – hotărâre
- ***discriminare*** – deosebire, separare, distincție între o categorie de cetățeni ai unui stat, lipsindu-i de anumite drepturi
- ***exploatare*** – a folosi munca altcuiva într-un mod necinstit
- ***foamete*** – lipsă mare, generală și prelungită de hrană
- ***media*** – presă scrisă și audiovizuală
- ***militant*** – persoană care militează și luptă intens pentru un principiu, pentru o cauză, care desfășoară o activitate susținută într-un domeniu social, politic, cultural; luptător, combatant
- ***justiție*** – dreptate, echitate; totalitatea instituțiilor și a procedurilor prin care se realizează dreptatea, aplicând legile
- ***lege*** – reguli prin care se indică ce avem voie să facem și ce nu avem voie în anumite situații
- ***nevoie*** – trebuință, necesitate
- ***organizație*** – entitate care urmărește realizarea unor scopuri comune, pe baza unui regulament
- ***protecție*** – apărare, ocrotire
- ***rasism*** – comportament care rănește o persoană sau un grup de persoane care provin dintr-o cultură diferită
- ***război civil*** – conflict armat între două părți sau două tabere diferite în interiorul aceleiași țări
- ***refugiat*** – persoană obligată de diferite împrejurări (conflicte armate, lipsuri) să-și părăsească locul unde trăiește
- ***UNICEF*** (United Nations International Children's Emergency Fund – în limba engleză) Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
- ***vandalism*** – distrugerea bunurilor și a valorilor

NU UITA!

- ✔ Ești copil și ai drepturi și responsabilități!
- ✔ Respectă și tu drepturile celorlalți!
- ✔ Asumă-ți responsabilitățile!
- ✔ Discută cu adulții despre situațiile de încălcare a drepturilor tale sau ale celor din jurul tău!
- ✔ Gândește critic!
- ✔ Adresează întrebări!
- ✔ Exprimă-ți opinia!